

Бувай, гарматкін!

Київ, Одеса й Херсон масово прощаються з пам'ятниками й іменами історії країни-окупанта

» стор. 3

Арія життя

Оперний виконавець із Полтави Сергій Іванчук дивом залишився живий після п'яти вогнепальних поранень, яких зазнав унаслідок обстрілу його автомобіля російськими окупантами

» стор. 10—11

Неопалима давнина

На консервацію зруйнованих рашистами харківських архітектурних пам'яток потрібні час і кошти, тому їхнє майбутнє під великим питанням

» стор. 9

Україна молода

Середа, 15 листопада 2023 року

№46 (5958)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 36,1609 грн
1 € = 38,5945 грн

Розтяжка Трампа для Джо Байдена

Ненаданням допомоги Україні США вивели герасимова із заповів

» стор. 5

З онлайн світові лідери переходять в офлайн.
Фото з сайту apostrophe.ua.

Розпочалася передплата на «Україну молоду» на наступний рік

стор. 6

Митрополит Епіфаній
про звірства російського війська у 1708 році в Батурині

«Ворог тоді і зараз — той самий. На нашу долю випала відповідальність: поставити крапку в цій багатосотлітній боротьбі».

ПОЛОНЕНІ

Суд без прав

Квазіутворення росії влаштовують судилища над українськими захисниками

Тарас ЗДОРОВИЛО

У ході повномасштабної війни до нас із тих чи інших причин потрапляють чимало військових окупаційної російської армії. Проте немало й наших бійців — наразі в рашистській неволі. Один із них — колишній журналіст ВВС, український правозахисник і військовий ЗСУ Максим Буткевич, який воював на сході України й потрапив у російський полон улітку 2022 року.

За понад рік батьки бачили сина лише кілька разів і лише на відео, які оприлюднювали російські ЗМІ. У серпні цього року побачили на фото. Його зробили журналісти одного з видань із засідання апеляційного суду над Максимом, який проходив у Москві. Буткевич тоді перебував у луганському СІЗО і був із судом на відеозв'язку.

Після того як у березні 2023 року «суд лнр» виніс вирок правозахиснику — 13 років позбавлення волі, — рідні та друзі Максима сподівалися на обмін, адже українських полонених іноді міняють після рішень суду. Але цього не відбулося.

Згодом, у серпні цього року, суд у Москві залишив вирок українському правозахиснику чинним. Після цього Максим Буткевич зник. До російських органів влади навіть зверталися кореспонденти ВВС, аби отримати хоч якусь інформацію про те, де зараз перебуває Буткевич, але все дарма. Із кінця серпня про місце перебування нічого не відомо ні його адвокату, ні батькам. Листи і посилки, надіслані до нього в СІЗО тимчасово окупованого Луганська, повертаються.

Ба більше, через загрозу переслідування з Росії виїхав навіть адвокат правозахисника Олександр Федулов, який входив до групи адвокатів російського опозиціонера Олексія Навального. Федулов — єдиний, хто зміг побачитися з Максимом під час полону.

Не менш шокуючою є ситуація з фельдшером 36-ї окремої бригади мотопіхоти ЗСУ Віталієм Матвієнком, якого «суд лнр» цими днями засудив до 30 років позбавлення волі в колонії суворого режиму: 37-річного бійця звинувачують у нібито вбивстві шести мирних жителів у Маріуполі та замаху на життя ще чотирьох. Російські силовики намагаються довести, що Матвієнко у березні 2022 року за наказом командира нібито розстріляв з автомата легковий автомобіль із людьми, а потім разом із товаришами по службі — колону з трьох автомобілів.

Також у листопаді в терористичній «днр» відбулося судилище ще над трьома українськими військовими за надуманими статтями. До довічного ув'язнення засудили начальника служби радіаційного, хімічного та біологічного захисту Олега Колмичевського, й по 30 років отримали двоє бійців 56-ї ОМПБр — гранатометник Дмитро Добровольський та навідник Олександр Ромашин.

Із цього приводу український омбудсман Дмитро Лубінець заявив, що оголошені вирoki здійснюють невизнані світовою спільнотою квазіутворення і тому є незаконними — це грубе порушення Третньої Женевської конвенції в частині права полонених на справедливий суд та недопущення катування, й це можна вважати воєнним злочином.

Лише за вересень цього року в «лнр/днр» засудили 19 українських військових, за жовтень — 24 й за листопад — 10. Перед тим у червні в російському Ростові-на-Дону рашисти влаштували показове судилище над 22 «азовцями», які боронили Маріуполь і «Азовсталь», серед них — вісім жінок. Українським бійцям окупанти висунули звинувачення в участі в терористичній організації та участі в діях, спрямованих на повалення підтримуваної росією влади в Донецькій області.

За даними родин захисників Маріуполя, вже рік у російському полоні перебувають понад 1 тис. 900 військових-захисників «Азовсталь», з яких понад 700 бійців полку «Азов». ■

НА ФРОНТІ

Постійний вогняний вал Авдіївки

Українські герої протидіють противнику на найгарячіших напрямках

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний провів телефонну розмову з головою Об'єднаного комітету начальників штабів США генералом Чарльзом Брауном. Він детально розповів про обстановку на фронті, підкресливши, що Авдіївський, Куп'янський та Мар'їнський напрямки і далі залишаються найгарячішими. «Ситуація складна, контрольована, — переповів деталі розмови на своїй фейсбук-сторінці пан Залужний. — Водночас Збройні сили України продовжують ведення наступальних дій на визначених напрямках та завдають противнику значних втрат у живій силі та техніці».

Генерали також обговорили плани на зимовий період та окремо зупинилися на нагальних потребах українського війська. Передусім ідеться про снаряди, засоби протиповітряної оборони та БПЛА. Йшлося також про підготов-

ку українських військовослужбовців та відновлення боєздатності підрозділів. На завершення головнокомандувач подякував американським партнерам за підтримку та допомогу Україні, які вони надають у боротьбі з російським агресором.

Найгарячішою точкою фронту й надалі залишається Авдіївка. «Там просто жажлива бійня, — повідомив екснардеп Єгор Фірсов, який наразі воює на цьому напрямку. — Постійний вогняний вал і паузи, які заповнюються масованими обстрілами. Недавно лише протягом дня ворог завдав по місту 17 авіаударів. Таким чином, великий населений пункт із багатоповерхівками і найбільшим коксохімічним заводом у Європі перетворюється на руїни».

За словами військового, увесь навколишній простір там наразі закиданий мертвими окупантами та їхньою побитою технікою, але нові бригади знову йдуть у бій. І все це заради того,

аби путінські пропагандисти змогли «розважити» російську публіку новинами про перемогу на фронті.

А з приводу південного напрямку умовні скабееви, навпаки, влаштували у телевізорі плач з приводу серйозного перегрупування ЗСУ на лівому березі Дніпра. Йшлося навіть про можливий відступ окупантів.

Втім, в Українському центрі опору заявили, що в ЗСУ не помітили відведення російських сил зі своїх позицій. «Тому такі новини можуть бути частиною російської інформаційної операції з відволікання українських сил, — вважають аналітики центру. — Але українські військові навряд чи приймуть будь-які рішення оперативного рівня на основі обмежених повідомлень ЗМІ. Втім, якщо повідомлення є частиною інформаційної операції, вони, швидше за все, не зможуть ввести в оману українське командування». ■

ГОРДІСТЬ НАЦІЇ

Героїзм Батурина

Відроджена гетьманська столиця через 315 років після кривавого знищення українців російським військом

Іван БОЙКО

День 13 листопада 1708 року змінив хід української історії, а Батуринська трагедія є подією загальнонаціонального значення. Нагадування про криваву Батуринську різанину, яку влаштували російські війська 315 років тому, є особливо актуальним сьогодні: це пам'ять про те, хто наш одвічний ворог і які його незмінні методи.

Історики зазначають, що в тогочасній провідній газеті Франції Gazette de France повідомляти: «Всі мешканці Батурина, незважаючи на вік і стать, вирізані, як наказують нелюдські звичаї московитів»... Англійська The London Gazette писала, що князь Меншиков, який очолював каральну експедицію в Батурині, «залогав... в числі 6 тисяч наказав вирубати». Інше видання, The Daily Courant, зазначало: «по здобутті Батурина наказав вирубати 5-6 тисяч козаків».

Батуринська різанина співзвучна з голодоморами та геноцидами москви у Ягідному, Бучі, Ізюмі, Маріуполі...

«Оборона Батурина за силою героїзму співставна з битвами українських воїнів під Жовтими Водами, під Збарожем і Зборовом, під Конотопом, під Крутами, за Донецький аеропорт, за острів Зміїний, Київ, Чернігів, Бахмут, Авдіївку... Готовність українців боронити Батьківщину сьогодні формувалася великою

мірою саме в Батурині — серці Гетьманщини.

«Це 24-та війна, яку веде проти нас росія. Та нічого не міняється. Три століття тому був Петро I та Меншиков, 100 років тому — Муравйов, у наші дні — путін. Вони несуть ту саму біду, що й сто чи триста років тому. Ворог — той самий, цілі — ті самі. Нічого не міняється», — акцентує третій президент України 2005—2010 років Віктор Ющенко.

Водночас Батурин є прямим доказом того, що росія ніколи не несла відповідальності за свої криваві злочини. Вчора був Батурин, сьогодні — Буча. Й зараз, коли Україна разом зі світовою спільнотою мужньо відбиває російську терористичну навалу, ми вшануємо пам'ять мужніх оборонців та мирних жителів Батурина, що загинули, відстоюючи право на Незалежність у листопаді 1708 року, — перших українських «кіборгів», «азовців», «титанів», — наголошують у Національному історико-культурному заповіднику «Гетьманська столиця».

Музейники додають: «Батурин гетьманський — це гордість кожного українця. Наша мета — пам'ятати, берегти й примножувати те, що нам вибороли пращури».

Нагадаємо, у листопаді 1708 року в Батурині від рук московських карателів полягло 15 тисяч мужніх захисників та мирних жителів. Жорстокість, із якою було вчи-

Митрополит Епіфаній біля Пам'ятного хреста в Батурині.
Фото Чернігівської єпархії ПЦУ.

нено розправу над захисниками та мешканцями міста, вразила весь цивілізований світ.

Під час Північної війни гетьман України Іван Мазепа пристав на бік шведського короля Карла XII. Вирушивши на з'єднання зі шведами, Мазепа залишив для оборони Батурина близько 8 тисяч вояків на чолі з полковником Дмитром Чечелем та гарматним осавулом Фрідріхом Кенігсхофом. Вони отримали чіткий наказ гетьмана: московитів до міста не пускати. І цьому наказу старшини залишалися вірні до кінця.

Дізнавшись про вчинок Мазепа, московський цар Петро I наказав командувачу російськими військами в Україні Олександрові Меншикову зрівняти Батурин із землею. Однак узяти штурмом гетьманську столицю війська Меншикова не змогли. Тоді московити вдалися до погроз: мовля, якщо не здастесь, сувора царська кара ляже на ваші сім'ї. Та й ці погрози не злякали оборонців Батурина. Однак знайшовся зрадник — сотник Іван Ніс, — який вказав осадникам на потаємні ходи під мурами, що вели в місто.

Через ті проходи і вдерлися московські війська всередину міста, почали вуличні бої та жорстоку різанину. Солдати Меншико-

ва не жаліли нікого: ні дітей, ні жінок, ні старих людей. Різанина тривала два дні. Взятих у полон козаків після катувань страчували і пускали їхні тіла на пляч униз по річці Сейм для залякування населення. Захопленого в бою організатора оборони Дмитра Чечеля привезли до Глухова і колесували перед Петром I. Зрештою, Батурин був пограбований, фортеця, церкви та будинки спалені, а 15 тисяч мешканців міста знищені.

Місто поступово відроджувалося кілька разів поспіль. Із відновленням Незалежності України і заснуванням НІКЗ «Гетьманська столиця» 30 років тому Батурин став одним із найпривабливіших туристичних центрів країни.

Заупокійну літню за багатотисячними жертвами московського війська 13 листопада у Батурині очолив предстоятель Помісної церкви Блаженнийший Епіфаній, митрополит Київський та всієї України. Поруч із ним були владика Чернігівський Антоній (Фірлей), священник з Бахмача, Ніжина і Чернігова. «Ворог тоді і зараз — той самий», — наголосив предстоятель ПЦУ, згадуючи події листопада 1708 року. — На нашу долю випала відповідальність: поставити крапку в цій багатосотлітній боротьбі». ■

■ ТОПОНІМИ

Бувай, гарматкін!

Київ, Одеса й Херсон масово прощаються з пам'ятниками й іменами історії країни-окупанта

У Києві все ще стоїть пам'ятник російському письменнику у парку, який віднедавна носить ім'я українського борця з радянською владою Івана Багряного. Фото «Україна молода».

Лариса САЛІМОНОВИЧ

В Україні нарешті з'явилася юридична база, яка дозволить очистити наші міста від усіх монументів, що викликають асоціацію з історією росії. Днями уряд ухвалив рішення про вилучення з Державного реєстру нерухомих пам'яток культурної спадщини національного значення пам'ятників письменнику пушкіну, більшовицькому головорізу щорсу та іншій братії аналогічного походження.

Давно очікувана постанова була ініційована і розроблена Міністерством культури та інформаційної політики. «Триває звільнення українських міст та української культури від комуністичної, радянської та російської імперської нечисті, — прокоментував подію очільник відомства Ростислав Карандєєв. — Місцева влада має остаточно очистити простір від маркерів антиукраїнської політики».

Найбільше роботи в цьому сенсі дісталось столичній адміністрації, оскільки в київському реєстрі біль-

ше не числяться пам'ятник пушкіну на проспекті Берестейському, пам'ятник щорсу на бульварі Шевченка, могила генерала ватутіна в Маріїнському парку, монітор «Железняков» по вулиці Електриків і пам'ятник екіпажу бронепоезда «Таршанець» у сквері між вулицями Заслонова та Ялтинською.

В інших містах демонтують усього потроху. Пушкіних далі не буде в Житомирі, Харкові та Одесі. З полководцем суворовим попрощається Ізмаїл, з адміралом ушаковим — Херсон, із монументом «Україна — визволителям» — Ужгород, з князем воронцовим — Одеса, з меморіальним комплексом «Борцям революції» — Луганськ.

Як «УМ» уже повідомляла, починаючи з липня цього року в Києві демонтували 60 пам'ятних об'єктів, пов'язаних з історією та культурою росії й срср. У планах — ще 56. Але деякі з них лишалися недоторканими, оскільки були занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток. Тепер цю перепону знято. Відповідну постанову уряду було

прийнято на вимогу Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» і «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії».

На виконання цих законів Київська міська рада днями позбавила російських найменувань 14 закладів освіти та 12 закладів культури.

«У час війни міська влада об'єднала зусилля з громадськістю та показує своє коректне ставлення до процесу дерусифікації і деколонізації, — повідомив секретар Володимир Бондаренко. — Назви міських об'єктів столиці, навчальних закладів та закладів культури не мають носити імен російських та радянських діячів, а також не можуть увіковічувати історичні події країни-агресора та її колонізаційного минулого».

Цікаво, що до повномасштабної війни у східних та південних регіонах країни топонімічні зміни періодично викликали протести у проросійськи налаштованих громадян. Але після зіткнення з «руським міром» у реальності симпатиків москви в рази поменшало. Принаймні в деокупованому Херсоні список нових назв успішно пройшов громадські слухання та дискусії у комісіях. У результаті це місто невдовзі повністю звільниться від «руського духу».

Нові назви приємно радують слух. Московська вулиця тепер стане Студентською, Потьомкінська носитиме ім'я Михайла Грушевського, Волгоградську перейменують на Маріупольську, сквер пушкіна буде Фонтанним. Два міські майдани також називатимуться по-новому — площа Збройних сил України та площа Нескорених. «Водночас у Херсоні відбулися громадські обговорення щодо надання назви меморіальному комплексу в Бузковому сквері, — повідомив керівник МВА Роман Мрочко. — Найбільшу кількість голосів отримав варіант «меморіальний комплекс «Бузковий гай» пам'яті захисників Херсона».

До речі, процес деколонізації в цьому місті триває вже давно. Раніше тут, наприклад, розділили вулицю суворова на дві частини. Одну назвали Європейською, іншу — Католицькою. Відповідно воронцовська вулиця стала Ратушною, чернишевського — Юрія Керпатенка, ломоносова — Святомиколаївською, карбишева — Каштановою, пушкінська — Арнаутською, гагаріна — Старомлинною. ■

■ ЗООСВІТ

Сполоханий літаком

У зоопарку живе пелікан, якого дезорієнтувала війна

Людмила НІКІТЕНКО

Пелікан уже має в Черкаському зоопарку свою хатку. Фото надане Черкаським зоосадам.

До Черкаського зоопарку небагато людей принесло молодого пелікана, котрий летів до вирію і відбився від зграї. Його знайшли в очереті в одному з приміських сіл. Як розповіли «УМ» у Черкаському зоосаду, воєнні дії великою мірою впливають на флору та фауну нашої країни.

«Зграя пеліканів, прямуючи в теплі краї, була сполохана літаками. Так молодий птах втратив орієнтир та приземлився у ставку поряд із селом неподалік Черкас. Він забився в очерет, де його, знесиленого, знайшли діти та принесли до місцевого волонтера», — розповідають працівники зоосаду.

За їхніми словами, волонтер, отримавши по телефону інструкції фахівців із вигодовування, зміг стабілізувати стан пелікана і згодом привіз його до зоопарку. «Ділимось деякими світлинами цього гарного птаха, який тепер милуватиме око наших відвідувачів своєю красою та грацією», — підсумовують у Черкаському зоопарку.

До речі, Черкаський зоопарк було створено у далекому 1979 році на базі зоологічного куточка станції юних натуралістів. Із 2016 року, завдяки спонсорській підтримці корпорації ROSHEN, у зоопарку почалася масштабна реконструкція експозицій та інфраструктури. Два нові комплекси: для хижих тварин — «Земля ведмедів і вовків» та для копитних — «Олені і зубри» — нині стали окрасою оновленого зоопарку.

Тож недарма тут завжди чимало відвідувачів. ■

■ БЕЗПЕКА

Невідкладно, коли не хибний виклик

Інф. «УМ»

Шановні громадяни! Управління з організації пожежно-профілактичної діяльності у державних установах ГУ ДСНС України у м. Києві інформує вас! Якщо ви вирішили перевірити роботу рятувальників і викликати їх без причини, пам'ятайте:

— По-перше, десь через ваш виклик хтось запізно може отримати нашу допомогу.

— По-друге, згідно зі статтею 183 Кодексу України про адміністративні правопорушення, завідомо неправдивий виклик пожежно-рятувального підрозділу обійдеться вам штрафом на суму від 850 до 3 тис. 400 гривень!

Так, в одному з населених пунктів Київщини був здійснений хибний виклик на номер «101» щодо пожежі. Коли прибули рятувальники осередку пожежи вони не виявили — виклик вважається хибним! Після чого особу, яка повідомила завідомо неправдиву інформацію, притягнуто до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу.

Шановні громадяни! Будьте відповідальними! ■

■ ДОБРА СПРАВА

Людмила НІКІТЕНКО

Із бюджету Черкаської міської територіальної громади виділено понад 20 мільйонів гривень на закупівлю однієї тисячі дронів. Про це повідомляє черкаський міський голова Анатолій Бондаренко. За його словами, вже визначено технічні характеристики та узгоджено моделі дронів із військовими. «Тож найближчим часом пташки будуть у наших хлопців», — говорить Анатолій Бондаренко.

Нагадаємо, що днями також відправлено чергову допомогу нашим захисникам і захисницям на передову від Черкаської обласної військової адміністрації. За словами очільника Черкащини Ігоря Табурця, область передала ще 100 FPV-дронів із необхідним устаткуванням кільком підрозділам ЗСУ.

«Усе це придбано за обласною програмою підтримки територіальної оборони. Дрони на бойовому завданні — це «очі» наших оборонців. Тож усе це оснащення вирушає саме на передові позиції. І, впевнений, врятує не одне життя», — зазначає Ігор Табурець. На черзі, підсумовує він, — нова партія дронів для ЗСУ від черкащан. ■

Пташки для ЗСУ

Черкаська громада купує 1000 дронів на фронт для наших захисників та захисниць

Черкаська область передала +100 FPV-дронів із необхідним устаткуванням. Фото надане Черкаською ОВА.

КОЛІЗІЇ

Зеленський & Залужний: розбіжності чи спільна міжнародна медійна операція?

Світ недостатньо допомагає армії, яка захищає континент НАТО

Тетяна ПАРХОМЧУК

Історія повернулася в арсенал політики. Це означає, що можливе збільшилось, а неможливе зменшилось у своїх варіаціях.

Чергові стаття та інтерв'ю у впливових іноземних виданнях — матеріал в американському журналі Time про президента України Володимира Зеленського й інтерв'ю головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного британському часопису The Economist — викликали в Україні черговий суспільний резонанс, активізувавши внутрішні дискусії й вивісивши їх на широку публічну площину.

Резонанс значно більший, ніж був після попередніх синхронних публікацій про обох керівників — держави та бойових дій — в іноземних ЗМІ.

Так проблеми у відносинах між президентом і головнокомандувачем Валерієм Залужним стали однією з головних політичних тем останнього тижня, що їх достатньо розгойдали російські ІПСО.

В основі останніх публікацій лежить суть оцінки воєнних спроможностей і перспективи війни в Україні — у формулі як розбіжностей, так і узгодженої взаємодії між президентом і головою.

Залужний — політик

Нагадаємо, анонімні джерела в офісі президента в коментарі журналу Time заявили, що Зеленський, буцімто, «сліпо вірить» у перемогу в той час, коли контрнаступ «безнадійно провалився», мовляв, загалом влада не задоволена результатами контрнаступу.

Володимир Зеленський не може змиритися з провалом контрнаступу, як його бачили в ОП, і продовжує наполягати на його розвитку, незважаючи на загрозу зменшення військової допомоги союзниками.

Після цього в британському The Economist Валерій Залужний зазначив, що ситуація на фронті складна і може зайти у глухий кут.

А ще його текст багато хто в Україні прочитав як меседж Залужного своєму політичному керівництву — як воно йому набридло і як він хоче, щоб воно перестало «компошувати» йому мізки.

Загалом Валерій Залужний констатує тупик позиційної війни рівних спроможностей і пропонує змінити її стратегію, в основі якої — маневрова високотехнологічна війна.

Через декілька днів у інтерв'ю американському телеканалу президент заперечив слова генерала, сказавши, що все не так погано і ситуація «не падова».

І в той час, коли головнокомандувач добивається невеликих локальних успіхів на півдні й лівому березі Дніпра, путін намагається замкнути кліщі навколо Авдіївки, безпосередньо атакуючи вже коксохімічний комбінат. Це все виглядає як повтор операцій у Маріуполі з «Азовсталлю», Соледарі й Бахмуті.

Цензурованість подій, фактів війни на найбільш складних і важких для ЗСУ напрямках не дозволяє зробити жодних оцінок, але вимушене визнання втрати територій, важливих опорних вузлів і об'єктів свідчить про серйозні проблеми управління війною.

Напевно, цікавим є питання, чи побачили ми в цьому інтерв'ю Залужного-політика. На наш погляд, — так, він тут проявився як політик.

І, як раніше говорив Валерій Залужний, він розраховує, що й після війни буде зайнятий, оскільки його бачення перемоги не обмежується повним відновленням територіальної цілісності України.

Зазначимо, що головнокомандувач помірковано публічний, хоча воєначальник таким і має бути. Але коли Залужний з'являється в інформаційному просторі, — однозначно робить краще для України. Результати цього інтерв'ю ми теж побачимо незабаром.

А тим часом...

Конфлікт на користь ворогів?

Володимир Зеленський звільнив командувача Сил спецоперацій Віктора Хоренка. Сам Хоренко, Залужний і весь Генштаб дізналися про це з новин у медіа.

6 листопада в будинку помічника Залужного Геннадія Частякова вибухнула граната — він загинув. Граната була в пакеті з подарунком на день народження Частякова. У соціальних мережах з'явилась версія, що все це — спланована операція саме проти Залужного.

7 листопада ввечері народ-

поза межами Миколаївщини — частини України Віталій Кім заявив: «Немає конфлікту між Зеленським та Залужним. Це ІПСО росіян. Можуть бути суперечки, як у жарті, що гуляє інтернетом, типу: «По якому місту сьогодні буде лупити: по Севастополю чи Керчі?».

Вважаю, човен конфлікту між ними розгойдується штучно тими політиками, котрі мають певні плани на своє майбутнє. Це політичні сили, котрі власні інтереси ставлять вище за державні. Ці люди в гонитві за своїми політичними цілями шкочуть загальному інтересу як усередині держави, так і на міжнародній арені. Це політики, котрі сьогодні не приймають жодних рішень і не мають впливу на поточну ситуацію. Їм потрібно про себе якось нагадувати. Коли немає чим, то вони шукають зраду й штучно притягують резонанс, на котрий рефлексують люди. Замість того,

Валерій Залужний зробив низку відвертих, прямих та різких заяв, але хто йому що скаже? Людині, котра двадцять другий місяць поспіль командує єдиною армією, яка захищає всю континентальну частину НАТО.

ний депутат від «Європейської Солідарності» Володимир Ар'єв написав у Facebook, що міністр оборони Рустем Умеров попросив президента звільнити Залужного.

Уже через 20 хвилин Ар'єв видалив цей пост і назвав його помилкою.

Письменник Андрій Кокотюха на своїй сторінці у фейсбуці написав, що вірить видаленій інформації Ар'єва.

«Про наміри Зеленського не повірю лише в одному випадку. Якщо це буде така інформація: «Зеленський звільнив Єрмака і став головним свідком у його кримінальній справі та на суді». Уся інша інформація про наміри Зеленського варта уваги. Він — на мою думку — здатний на це. Він... залежний від рейтингів. Любитель форм замість змісту.

Я довіряю Валерію Залужному і вірю в бажання Єрмака знищити його руками й ротом Зеленського», — написав Андрій Кокотюха.

Водночас чинні посадовці вважають розгойдування теми конфлікту між Зеленським та Залужним штучним, російським ІПСО та роботою на руку ворогу.

Скажімо, голова Миколаївської ОДА та фаворит значної —

Зеленський і Залужний: це не конфлікт, а робочі моменти.

носі, багато в чому врятувавши Зеленського перед нашими союзниками. Особливо тими, хто був не задоволений манерою посилення президента України перед самітом.

Так само й тепер, в інтерв'ю для британського The Economist, головнокомандувач Залужний тонко підсилює невдоволення Зеленського, м'яко кажучи, недостатньою допомогою союзників. І також напередодні важливої для України зустрічі президента США Джо Байдена з лідером КНР Сі Цзіньпіном.

Валерій Залужний зробив низку відвертих, прямих та різких заяв, але хто йому що скаже? Людині, котра командує армією двадцять другий місяць поспіль. Єдиною армією, яка захищає всю континентальну частину НАТО.

Нагадаємо, теза про Крим із попереднього інтерв'ю стала хітом соціальних мереж.

Ще років 20 тому в Україні педагоги й медики почали бити на сполох, що молоде покоління українців має чималі проблеми зі здоров'ям.

Нагадаймо про бум смертей на уроках фізкультури в школах.

Єдиний алгоритм

Однак наразі найважливіше для президента — діяти в єдиному алгоритмі з головою Залужним і Генштабом.

Зрозуміло, якби сьогодні США передали Україні хоча б пару сотень ОТРК АТАСМС навіть першої модифікації дальністю до 165 км і близько тисячі бойових елементів М-74, то ЗСУ мали б усі можливості завдати паралізуючих ударів по росіянам.

До речі, військові експерти зазначають, що в Америці до 1997 року згаданих АТАСМС було вироблено 1 тис. 650 одиниць і їх достатньо на складах Пентагону.

А близько тисячі ракет дальністю польоту до 300 км разом з модулем супутникової навігації змусили б росію хоча б перенести вглиб, подалі від України, всі воєнні аеродроми, пускові системи С-300 та дорогартісні системи ССО. Разом із командними пунктами, бойовими резервами, складами боеприпасів і палива.

В умовах зростання атак як на ЗСУ, так і на Україну загалом, не лише «Ланцетами», а й роями інших безпілотників-камікадзе, які полюють за українською артилерією, контрбатарейними системами, бронетехнікою і мобільними системами ППО, для української армії життєво необхідно отримати ці АТАСМС.

Фахівці України та Британії вважають, що АТАСМС у певних кількостях абсолютно точно здатні переламати хід війни. Як мінімум, позбавити російські війська не лише переваги в живій силі й бронетехніці, а й в оперативному маневрі. Головне, їх використання може в разі наростити летальність як штурмових підрозділів, так і готових до посилення наступу резервів.

На жаль, сьогодні ми виходимо з практики війни, для якої поствоєнні бюрократи пишуть цілу низку правил, що стають ратифікованими конвенціями, але які ніколи не виконуються і не будуть реалізовані. А у війні все вирішує сила зброї, що примножує захисну силу спротиву агресору. ■

щоб об'єднувати людей, вони тягнуть коудру на себе. Це погано під час війни», — резюмував Віталій Кім.

Як Залужний рятує Зеленського

Помилково думати, що ми вже на 100% знаємо, хто такий головнокомандувач. Не знаємо, тож продовжуємо вивчати, з нетерпінням чекаючи нових подробиць та деталей його життя, характеру та світогляду.

І дійсно: про генерала Залужного знали, в основному, у військових та волонтерських колах, а з того чергового для України чорного дня він постав перед народом і ледь не ментально став його улюбленим. Та нам цікава ще одна його особливість — уміння відкривати себе поступово.

Отже, по суті, останню медійну історію слід сприймати, як і попередню у The Washington Post, — тоді також було інтерв'ю Валерія Залужного, — як таку, що допомагає Зеленському тримати міжнародну спільноту в тонусі, аби та не втомлювалась від України.

Власне, в згаданому інтерв'ю для американського The Washington Post Залужний збалансував саміт НАТО у Віль-

ГЕОПОЛІТИКА

Розтяжка Трампа для Джо Байдена

Ненаданням допомоги Україні США вивели герасимова із запоїв

Тетяна ПАРХОМЧУК

Світ видозмінюється на ходу. Усе змішалось у доволі складний геополітичний альянс. І Китай, і США борються за те, щоб прийти до нового балансу в світі, зайнявши для себе вигідну позицію. Тут найважливіше — контроль ресурсів, наявність першокласних збройних сил та готовність їх застосовувати. Хоч би як це цинічно й жахливо звучало, путін усьому світу показав цю доріжку. Дуже доречно для початку епохи гібридних воєн. Америка небезпечно розколота. Її контреліти готують історичну битву проти її батьків-засновників, які створили, здавалося б, ідеальну систему стримувань і противаг проти будь-якої узурпації влади.

Стратегія, а не як виїде

Трампа, не визнаючи своєї поразки на виборах у 2020 році, намагається бути в образі паралельного президента. Для цього під знаком помсти за імпичмент він використовує Україну і воєнну допомогу для неї у вільній боротьбі проти рашизму. Розділяючи законопроект Байдена про виділення 106 млрд доларів одним рішенням Конгресу для Ізраїлю, України, Тайваню і для захисту південних кордонів, він кидає під ноги чинному президенту рукавичку. Закликаючи Джо до персонального єдиноборства.

Дональд Трамп вважає, що у Джо Байдена немає варіантів, окрім як прийняти цинічну ofertу від його ставленика у кріслі спікера.

За таких умов це буде друга поразка лідера Америки після тимчасового бюджету для уряду з демонстративним вилученням українського пакета.

Водночас група республіканців поставила умови Байдену для подальшої підтримки України. Серед них: стратегія перемоги України, а не «допомога стільки, скільки потрібно»; регулярний звіт про прогрес на фронті та постачання зброї від США; гарантії, що НАТО і ЄС підтримають Україну, якщо допомогу від США буде заблоковано; повноцінна санкційна політика проти РФ із забороною всіх видів нафти і нафтопродуктів, зерна і рідкісних мінералів.

Україну на Ізраїль?

А тим часом між США та росією тривають консультації щодо ймовірного обміну Україною на Ізраїль. Звісно, такий запит зробила Москва. Кремль вважає, що він зараз у вигідній позиції, тому може диктувати умови. Мовляв, ми беремо собі Україну, по ту межу, до котрої дійшли, а ви — що хочете, те й робіть з Ізраїлем. Імовірно, саме тому представники ХАМАСу під час свого останнього візиту до Москви нічого не виторгували для себе.

Загальновідомо, що Кремль, незважаючи на високу ціну й

колосальні втрати, перебуває в ейфорії, що шанси на взяття Авдіївки в нього є.

Подейкують, що командувач об'єднаного угруповання сил росії в Україні Валерій Герасимов, який не просивхав щодня від алкоголю, таки кинув пити. Для реалій московщини це нонсенс, що вказує: російський військовий, який покинув пити, перебуває у передчутті нових перспектив.

Авдіївка для росії — навряд чи стратегічний перелом, але це та позиція, якою на премовинах Москва могла б спекулювати, намагаючись переконати увесь західний світ, що Україні вже нічого не допоможе. Мовляв, далі ніхто її заво-

І Китай, і США борються за те, щоб прийти до нового балансу у світі, зайнявши для себе вигідну позицію з контролем ресурсів, наявності першокласних збройних сил та готовністю їх застосовувати.

ювати не буде, але й Київ не зможе отримати успіх, тому давайте домовлятися, що — нам, а що — Україні.

Навряд чи США підуть на таку угоду. Але неприємний сам факт того, що це питання озвучується у такому форматі. Тим більше на тлі визнання труднощів українського наступу. Про що сказав сам генерал Валерій Залужний в інтерв'ю американському журналу The Economist.

Зрозуміло й те, що сформульовані ним умови, за яких наступ може бути успішним, вимагають нових моральних прозрінь від партнерів.

Адже ми наразі не бачимо, що можемо реально отримати вагому технічну перевагу.

Для Америки сьогодні в пріоритеті Ізраїль. Це одного головного болю їй додає гіпотетична проблема Тайваню. У США не знають, що робити, якщо Тайбею доведеться протистояти Пекіну. Військової техніки на все й на всіх

Дональд Трамп кидає виклик Джо Байдену.

може не вистачити.

Хто тоді буде в пріоритеті, зважаючи на бажання США тримати Китай на повідку?

Отже, росіяни хочуть залишити нам 75% території від тієї, що була на момент початку війни в 2014 році. Так зараз розмірковує голова ради нацбезпеки РФ Ніколай Патрушев та його оточення. Саме він зараз на росії приймає всі рішення, коментує ті теми, котрі раніше не озвучував, і саме в нього ядерна валізка з кнопкою.

І саме він — найімовірніший претендент на посаду президента росії, оскільки представляє найвпливовішу на московії групу — клан чекістів.

І Трамп для росії не мед

Антиукраїнська націленість трампістів поки що не знайшла гідної, ясної відповіді від Джо Байдена. Невідомо, чи є у нього альтернативний план, який вимагатиме застосування нетипових прямих президентських повноважень.

Неясно, чи буде він готовий проявити жорсткість як глава держави і почати контрнаступ

ленським також звучала тема Трампа.

У контексті обговорення інтерв'ю генерала Валерія Залужного журналу The Economist, де президент заперечив слова головнокомандувача ЗСУ, що на фронті патова ситуація, що він не рухається і немає ніякого прогресу. Він наголосив, що прогрес повільний, але є. Просто, за словами Зеленського, ми не хочемо ризикувати нашими солдатами, тому не поспішаємо, доки в нас немає зброї. Також нам не вистачає засобів протиповітряної оборони. Мовляв, Україна готова до різних варіантів придбання засобів ППО: і виготовляти разом з іншою країною, і взяти в оренду, й узяти позику.

«Ми не можемо закінчити цю війну поразкою, тому що росія піде далі, вона піде на територію Європи. Ми хочемо продовжувати воювати, але без серйозної допомоги союзників нам це робити дуже складно», — сказав президент України.

Водночас Зеленський подякував за допомогу президенту США Джо Байдену.

І тут журналістка запитала, чи зможе Трамп за 24 години, як він це обіцяє, припинити війну росії проти України. Зеленський у відповідь сказав, що він запрошує Трампа в Україну і за 24 хвилини доведе йому, що неможливо закінчити цю війну за 24 години іншим способом, аніж віддати окуповані території росії.

Запрошення в Україну прозвучало як іще один тролінг Трампа, бо Зеленський, по суті, веде антиреспубліканську пропаганду. На запрошення Трампа відреагував миттєво, він відмовився їхати. Мовляв, зараз це недоречно й не варто псувати стосунки президента України Володимира Зеленського з президентом США Джо Байденом.

Однак американська журналістка українського походження Зоя Кускова вважає, що за каденції Трампа в Україні був час — кілька років, щоб наростити свою військову міць і налагодити внутрішнє виготовлення зброї та домовитись про відповідні закупівлі.

«Але тоді, за президента Порошенка, цей час був втрачений, — каже Зоя Кускова. — Ми не підготувались до повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року. Це важливий фактор, і його не потрібно випускати з поля зору, аналізуючи всю ситуацію, що відбувається довкола України».

Недодопомога

Під цим кутом зору варто пригадати, що під час російського вторгнення в Грузію в 2008 році бойові дії було зупинено за 24 години. Тодішній президент США Джордж Буш надіслав гуманітарні літаки у Тбілісі та два есмінці в Чорне море.

Що ж маємо в ситуації з Україною? На урядовому американському сайті повідомляється, що у фонді президента Байдена, в каналі «термінового надання допомоги», налічується понад 5 млрд доларів, котрі Байден, не питаючи дозволу в Конгресу, міг би використати як допомогу Україні. І вона може потрапити в Україну за лічені години.

Тому в так званій «неможливості» надати допомогу Україні вбачається звичайна маніпуляція.

Є й економічний шлях, що може перебити хребет росії. Це — скасування мораторію на видобуток нафти на території Сполучених Штатів Америки. Зараз арабський світ живе за рахунок високої ціни на нафту й обмеження її обсягів на ринку.

Варто згадати, що економіка Радянського Союзу завалилась саме тоді, коли впала світова ціна на нафту. Сьогодні можна було б повторити цей маневр і реально закінчити війну.

Путін був би загнаний у глухий кут, бо поменшало б грошей, аби продовжувати війну, котра фінансується переважно саме з надходжень від продажу нафти.

Але ніхто цього не робить для України.

Також варто нагадати, що, коли до влади прийшов Джо Байден, сенатор штату Техас Тед Круз у грудні 2021 року безапеляційно заявляв, що якщо світ побачить танки на вулицях Києва, в Україні, в цьому буде провина саме Джо Байдена.

Глобалісти відкривають плани

І знову це підштовхує нас не забувати про закулісні ігри міжнародних ляльководів.

Загалом, світова спільнота журнал The Economist сприймає як один із рупорів глобалістів, через котрий ті передають свої плани.

Саме тут, нагадаємо, вийшло інтерв'ю головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного, котре спричинило в Україні ажіотаж, як і стаття у Time про Володимира Зеленського.

Імовірно, світові гравці поєднують для себе голу правду від українського генерала з певним сигналом наступного геополітичного кроку.

Останнім часом глобалісти не приховують, а навпаки, розкривають свої плани. Так, ніби тішать своє марнославство, бо впевнені в перемозі. Таким чином вони ставлять нас перед вибором: вірити чи ні оприлюдненим намірам. Якщо повіримо — ми винні, бо знали майбутні події і ніяк їм не запобігли. І якщо не повіримо — також будемо винні ми, бо легковажимо, не беремо до уваги різну інформацію, не співставляємо факти, не аналізуємо й не тримаємо себе «у геополітичній формі».

Але ж вибір завжди за нами. Тим більше у світі, котрий на очах зазнає колосальних змін. ■

Ольга САВОТЧЕНКО, аспірантка;
Олена СУШКОВА, кандидатка філологічних наук;
Володимир САДІВНИЧИЙ, доктор наук із соціальних комунікацій, — кафедра журналістики та філології Сумського державного університету

■ ЧИТАЙ. АНАЛІЗУЙ. РОЗУМІЙ

Про вербу і груші від чортзна-кого,

або їхня інтерпретація нашої мобілізації

Перепрошуємо, шановний читачу, що вдалися до згадки не зовсім чистих сил, однак не ми перші затіяли. Про це, в розрізі мобілізації в Україні, заговорив один із головних нечесливців ерефії, він же заступник секретаря ради безпеки, він же колишній їхній президент, він же дмитрій медведев. Саме цього діяча, торкаючись мобілізації, цитує роспропагандистська агенція Tass.ru: «От наш противник зараз посилає чорті-кого, просто людей «відірвали», автوماتи дали в руки — і вперед. Зрозуміло, які наслідки в такому разі».

Про «наслідки» повідомляє все та ж Tass.ru, цитуючи сергея шойгу: «Київ за цей час (від початку наступу. — Авт.) втратив понад 90 тис. військовослужбовців убитими та пораненими, а також близько 600 танків і 1,9 тис. бронемашин різного класу». Про вміння військових керівників ерефії вести математику лише за їм відомими правилами вже писано багато разів, тож зупинятися не будемо.

Привертає увагу інше — оперативність роботи ворожих поширювачів інформації. Отже, 8 листопада 2023 року Верховна Рада України ухвалила закони про затвердження указів президента щодо продовження в Україні строку дії воєнного стану та загальної мобілізації з 16 листопада на 90 діб, тобто до 14 лютого 2024 року. Агенція «Укрінформ», посилаючись на депутата Ярослава Железняка, повідомила про це о 12 годині 48 хвилин. Менш ніж за годину, о 13:36, повідомлення під потрібним ворогам кутом зору з'явилося у стрічці Tass.ru: «Київ звільняється через необхідність чоловікам до 60 ставати на облік із мобілізації». У них уже й послання на джерела готове (тут можна зробити відступ про використання журналістських стандартів у інформаційній війні, але іншим разом. — Авт.) — «співрозмовник у Києві». Саме Tass.ru повідомив: «На наше підприємство буквально днями прийшов папір від компетентних органів, який зобов'язує всіх співробітників заповнити форму для постановки на облік із конкретною метою — виявити тих, хто ще підлягає мобілізації». На цьому тлі, як розповіще ще один «їхній співрозмовник», на столичних підприємствах «розпочалися масові звільнення чоловіків». І ця прекрасна тема для роспропаганди почала гуляти їхнім та світовим інформаційним простором.

Уже на кінець робочого дня 8 листопада, за київським часом, у мережі інтернет нараховувалися сотні однотипних заголовків — «У Києві почалося масове звільнення чоловіків із підприємств через мобілізацію/В Києве почалося масовоє увольнение мужчин с предприятий из-за мобилизации». Повідомлення про це поширили всі головні медіамайданчики росії, а також smi.today, news-kiev.ru, news.rambler.ru, dzen.ru, zakonvremeni.ru, cont.ws, VZ-Взгляд та інші. Долучилися і білоруси, зокрема «СБ. Беларусь. Сегодня». Тож до середини листопада, згідно з поширеними повідомленнями, столиця України мала б зупинитися повністю: метро, громадський транспорт, комунальні служби, заклади вищої освіти, лікарні, служби сервісу... Усе б завмерло або напівзавмерло. Столичний колапс. А його так прагнуть наші вороги.

У пропагандистських намаганнях вивиситися вони не пропустять найменшої нагоди образити українців. Для цього в них є анатолій матвійчук. Росмедіа позиціонує його як військового експерта, полковника з бойовим досвідом, колишнього розвідника, колишнього офіцера спецназу, який пройшов війну в Афганістані і є начальником аналітичного відділу журналу «Солдати росії». У шановних наших читачів, переконані, не виникло запитання, чому одним із найголовніших «військових експертів України» є людина з нашим прізвищем. Та й пишеться воно, що немало важливо в інформаційній війні, не зрозійшено, через «e/с», а саме через «i/i». Загалом у матвійчука широкий набір характеристик України: «недружня до нас держава», «наші вороги», «українські військові формування», «вороже налаштовані до нас...». Позиціонуючись як спеціаліст, він коментує буквально все: політ ракет, надзвукові бар'єри, роботу артилерії, просування піхоти, дію танкових вузлів і механізмів тощо. Ну такий собі справжній експерт, ви їх у своєму житті зустрічали. Коментуючи ж мобілізацію для Lenta.ru, цей землячок (а пуп якщо не його, то батька точно десь у Центральній Україні закопаний) безпеліційно обізвав нас хворими інвалідами.

Ось прочитайте: «Основна проблема полягає у тому, що немає українців, яких можна призвати до армії. Там багато людей з інвалідністю, хворих, людей похилого віку, які вже не можуть служити... Наразі триває хаотизація з погляду поповнення збройних сил».

Після змальовування у фантазії колапсу зі «сторозтерзаним Києвом» та українцями з інвалідністю в нас виникло запитання: чи ж тільки свідомо обираються методи, підходи та принципи для поширення відомостей з метою інформаційного впливу? Зауважимо переконливо й однозначно — ні! Перебуваючи під постійним впливом тематично вивірених, постійно повторюваної інформації, суспільство вже на підсвідомому рівні продукує ті чи інші меседжі, ті чи інші наративи. У випадку антиукраїнської війни в росії відбувається своєрідне змагання, хто дужче/сильніше/потужніше/швидше/вигадливіше обіллє негативом Україну. Тобто потрібно констатувати й говорити про включення російського соціуму (переважно його більшості) в інформаційну боротьбу проти України. Вороги воюють широко, повномасштабно, з використанням усього арсеналу інформаційних засобів і методів. В Україні ж останнім часом продукуються думки не називати інформаційне протистояння війною. Не біймося цієї війни, панове, — як тільки нас заціпить, гармати змовкнуть у ту ж мить.

Дещо дивними й почасти безпідставними (скажемо так) видаються й твердження, що Україна в певних питаннях виграє чи може виграти інформаційну війну. Виграш, як вказує тлумачний словник, — це успіх, перемога. Відповідно, якщо ми перемаємо хоча б у якійсь темі чи підтемі, то відбиваємо ворога. Нагадайте, щодо якої поширюваної українською стороною інформації було відбито ворога?.. От і нам щось на думку нічого не спадає.

В Україні є приклади досить непоганих інформаційних вкидів. Зокрема про те, що наступ розпочнеться або «з Ненацька», або «не за Баром»; що координати позицій російських військ здають представники їхнього вищого військового керівництва... У цій шерензі — спікерська активність керівництва ГРУ та СБУ тощо. Але ж, наголосимо, це хоч і прекрасні, та все ж вкиди. Широкого інформаційного наступу з українського боку ми не спостерегли: як тільки він буде, одразу розпізнаємо за намаганнями ворожої сторони заперечувати поширювану інформацію з використанням при цьому всіх каналів. Але ж і наступи проводяться не єдино «Єдиним телемарафоном». Успіх принесе задіяння всіх шарів і рівнів інформації та всіх каналів її поширення.

Однак повернімося до мобілізації, яку росіяни намагаються інформаційно знегативити, викривити, висміяти тощо. Така діяльність спрямована більше не на український чи світовий, така діяльність спрямована на російський соціум. Принизити сили ворога з метою підняття власного духу — одне із завдань інформаційних війн. Для цього ворожі пропагандисти обрали одну з безпрограшних тем — корупція. Зокрема, знайшли її складову в українській мобілізації. Так, Lenta.ru та РИА.Новости поширили «свідчення бійця Збройних сил України (ЗСУ), який потрапив у полон», про те, що «головними претендентами на мобілізацію у підконтрольному Києву Запоріжжі стають ті, хто через бідність чи інші фінансові труднощі не може відкупитися від служби». Такі факти вони називають «визначальними принципами відбору на фронт».

Свідчення ще одного полоненого (боєць 63-ї окремої механізованої бригади ЗСУ Кузьмич) використали Vesti.ru та РИА.Новости. У своїй розповіді Кузьмич повідомив: «Бригадам ЗСУ, в яких служать багато мобілізованих солдатів, не видають натовської зброї, оскільки командування та київська влада люблять заколоту». Текст потрібно розуміти так, що солдатам, хто в ЗСУ не новачок, натовську зброю видають і заколотів командування не боїться. Водночас Газета.ru має дещо інші цитати «полоне-

ного Кузьмича». Цьому виданню він повідомив, що «натовської зброї взагалі нема. Казали, що нам привезли натовську зброю, але ніхто її не бачив. В інтернеті також показують: «Ось нам НАТО видала це, це і це». Наведена ситуація з «Кузьмичем» — не що інше, як хрестоматійний приклад «роботи за методичками» — команда інформаційно нищити мобілізацію надійшла після того, як матеріал, так би мовити, було підготовлено до друку.

Газета.ru також задіює «експертів» не лише з українським корінням, а й добре відомим нашим співгромадянам досвідченого та більш досвідченого віку. Один із них — такий собі олег соскін (колись радник президента Кучми, а нині автор «Московского комсомольца»), другий — микола азаров. Тож соскін заявляє, що «на фронті, по суті, воювати вже нема кому, і наступати теж». Натомість азаров аж зі штанів вистрибує, так відробляє срібняки: «мобілізаційні ресурси в Україні спустошені... Минулого літа Збройні сили України зазнали «стратегічної поразки».

Зачепилися ворожі інформатори й за постановку на військовий облік жінок медичних та фармацевтичних спеціальностей. Від цього факту розтікаються, мов після удару червоного штика, пропагандистські думки про «масову втечу медиків із країни», про неспроможність України мобілізувати чоловіків, про багатотисячні втрати.

І згадуваний нами матвійчук тут як тут: в Україні ще «є й жінки, які можуть бути призвані на службу, але на допоміжні посади: медики, фінансисти, IT-фахівці».

Включившись у змагання (дужче/сильніше/потужніше/швидше/вигадливіше), Vesti.ru намагається грати на емоціях: «3 1 жовтня військовозобов'язаним українцям обмежили виїзд із країни. А в листопаді почали розсилати дівчатам повістки. У результаті представниці прекрасної статі масово побігли за кордон. Від мобілізації готові ховатися навіть у «ненависній» їм росії».

Поширюють росмедіа ще один нарратив, найчастіше використовуючи для цього назву «Мисливці за добровольцями». І тут, на жаль, українська сторона допомагає. Ось цитата кіль-

ка разів згадуваного нами Tass.ru: «Оголошена в Україні загальна мобілізація вже призвела до численних скандалів. У ЗМІ регулярно з'являються історії про те, як військкоми застошують силу до громадян при врученні повісток, як під мобілізацію потрапляють люди, непридатні до служби за станом здоров'я, а також про те, як депутати та чиновники ухиляються від служби самі та вивозять за кордон синів призовного віку».

А це вже Lenta.ru: «В Одесі співробітники військкомату провели рейд у громадському автобусі в пошуках чоловіків, які підлягають мобілізації... Автобус зупинили вранці, коли люди їхали на роботу, та вивели з нього всіх чоловіків 27–60 років».

А ось і Vesti.ru не проминули нагоди вичитати у нас і передрукувати в себе: «Військові силою тягли українського мобілізованого з лікарні. Інцидент за участю співробітників територіального центру комплектування ЗСУ (військкомату) стався на Хмельниччині».

Тут шановний читач може піднятися вище по тексту та ще раз перечитати твердження про те, що широкого інформаційного наступу з українського боку ми не спостерегли. Нам би менше інформаційних приводів давати ворогові, і то вже буде перемогою.

Працюючи на антиукраїнській пропаганді в розрізі мобілізації, не обійшлися творці текстів і «без цінностей», за які так ратує неміта росія (і це не цитата з їхнього класика). Тут найкраще проявили себе Vesti.ru: «Нестача людей в українській армії настільки серйозна, що до лав збройних сил готові затягнути будь-кого. Навіть геям та лесб'янкам пропонують узяти зброю в руки та вирушити на фронт захищати нетрадиційні західні цінності в боротьбі з росією».

Ось така вона, інформаційна війна росії проти нашої держави і мобілізації зокрема. Ну і що, що груші до верби вони шийть білими нитками, що цитують чортзна-кого, що перекручують факти та сніряб'ю кобили видають за дійсність? Усе це розраховано перш за все на їхній соціум, усе це посилює їхню віру в «справедливе нищення» України. Тож будьмо пильними та медіаграмотними! ■

■ ПЕРЕДПЛАТА-2024

Разом — до перемоги!

Розпочалася передплата на «Україну молоду» на наступний рік

«Україну молоду» у своїй відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагається бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Нині розпочалася передплата на 2024 рік. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2024 рік:

на місяць — 77 грн.,
на квартал — 231 грн.,
на півріччя — 462 грн.,
до кінця року — 924 грн.

Передплатний індекс — 60970

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере 15 грн.

«Україну молоду» можна прочитати в усьому світі через партнерську мережу PressReader

ЧИТАЙ. АНАЛІЗУЙ. РОЗУМІЙ

Утома від війни: чим небезпечне це явище

Як дати собі раду, коли охоплює зневіра?
Поради від психологині

Валерія МУСХАРІНА,
студентка Київського університету імені Бориса Грінченка

Повномасштабне вторгнення триває 600 днів... З того часу наше життя раптово змінилося й наповнилося переживаннями, втратами, новинами, повітряними тривогами, ракетами й невизначеністю. Намагаючись утримати баланс між роботою, адаптацією та безліччю справ, українці втомилися і морально, і фізично. Утома є настільки сильною, що часом блокує натхнення, енергії та віри в майбутнє. Люди майже не відпочивають, не можуть розслабитися, виговоритися, а отже, емоційний стан тільки погіршується та викликає нову симптоматику — зневіру й песимістичні настрої.

І тут питання не тільки в тому, що це за ситуація, в яку втрапила переважна більшість українців, а як із цим упоратися, дати собі раду, пережити непрості часи.

Чому так реагуємо?

Так продукуються емоційні гойдалки: сьогодні людина реагує зважено, а завтра, після прочитання якогось повідомлення, впадає у відчай. Ба більше, постить відповідні дописи у соцмережах (не завжди аналізуючи їхню правдивість), чим розхитує інших. Зрозуміло, це все відстежує й заохочує російська пропаганда, а ще це активно поширюють наші ж блогери, котрі не перевіряють інформацію на достовірність та перехоплюють «естафету» від ворога, навіть не усвідомлюючи цього.

Оцей концепт про «мені погано, тож має стати погано усім»: яке його психологічне підґрунтя, чому він імпульсивно з'являється та як із ним чинити, щоб було екологічно для оточення?

«Причини можуть бути різні й детерміновані, зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, — пояснює кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького Ірина Остополець для «України молоді». — До речі, таку стратегію людина може навіть не усвідомлювати, адже кожен реагує на події по-своєму — через власну індивідуальність і неповторність. Хтось прагне самотужки розібратися в усьому, відокремлюється, уникає розмов і, як страус, «зариває голову в пісок» та робить вигляд, що «нічого страшного» чи «мене це не торкнеться». Інша ж людина використовує стратегію «розкидання вогнища» і прагне поділитися своїми переживаннями з оточенням, таким чином терапевтуючи себе».

Утомлені аналізувати

«Накриває» і від розуміння, скільки людей досі не володіють навіть базовими навичками медіаграмотності й мають ресурс на створення дезінформаційних дописів у соцмережах, додатково створюючи розкол у українському суспільстві.

Чути про те, що ми роз'єднані, корумповані, слабкі, неграмотні й байдужі, — мед для вух росіян. Це стосується й мовної лінії, яка стабільно несе з собою скандали. Не виняток і останній із них — пост української мовознавиці та екснардепки Ірини Фаріон про оборонців Маріуполя: «Я не можу назвати їх українцями... У мене запитання до них: що вам, хлопці, заважає, коли ви такі

моцні? І ви дуже розумні. Що вам заважає виконувати 29-ту статтю закону про Збройні сили України? Ви, хлопці, знаєте, що таке дисципліна в армії? Якщо в армії немає дисципліни, то немає армії, це збрід тоді... Якщо вони не говорять українською мовою — то нехай себе назвуть «руськими». Чому вони такі очманілі? Якщо вони такі великі патріоти — покажіть свій патріотизм. Вивчи мову Тараса Григоровича Шевченка».

Повага й пам'ять про те, що зробили військові «Азова» задля наших життів, відійшла на задній план. Натомість бачимо дуже знайому методичку і тему, на якій так радо спекулюють росіяни.

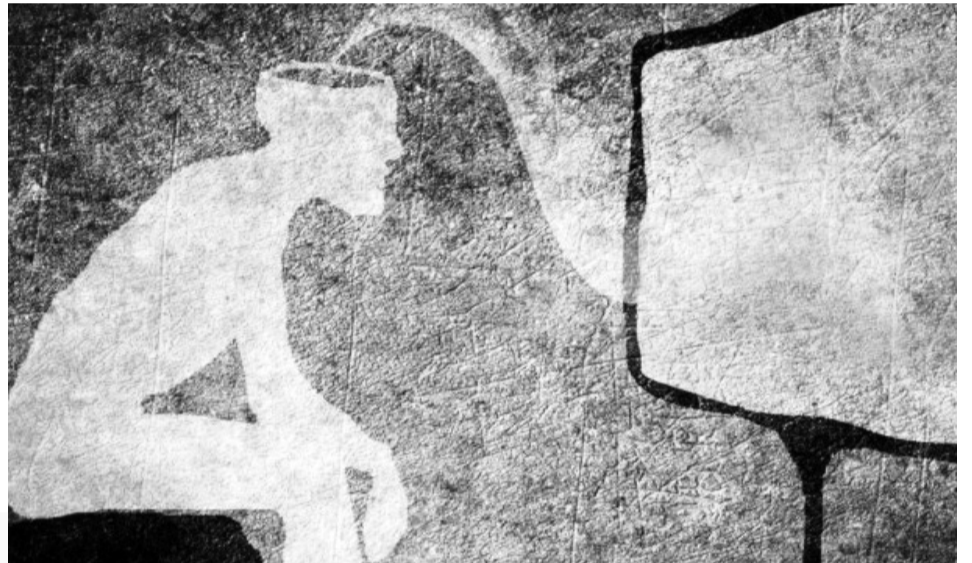
Хіба ці «лідери думок» не розуміють поняття самоцензури чи наслідків своїх слів? Хіба живуть в окремому вакуумі, відокремлені від реального світу, де щосекунди тривають запеклі бої, обстріли, а поміж цим — героїзм наших військових, незалежно від статі, віку й мови? Цей приклад — черговий доказ неспроможності звертати увагу на інформаційну гігієну й принаймні трішки аналізувати думки, перед тим як висловити їх.

Зневіра: перспективи загартовування

Звісно, ці слова спричинили шквал непорозуміннь у соцмережах, стали причиною вчергове «поділити» українців та викликали почуття зневіри. Тут існує прямий зв'язок із когнітивними

Спровокований соцмережами розпач можна (і треба) долати.

Періодично варто «чистити мізки» від інформаційного непотребу.

й непередбачувано, це нормальне почуття: так ми подумки готуємо себе до чогось важливого й прораховуємо майбутні події. Сьогодні це як ніколи актуально.

Однак такі емоції часто переходять у фазу сильного занепокоєння, можуть заважати раціонально аналізувати все навколо й викликати емоційну, а також фізичну напругу. Звідси ці розчарування та зневіра у соцмережах: хтось намагається довести свою правоту в тому, що «все втрачено, кращого життя не буде, ми програємо», а інший ширить це повідомлення, створюючи розкол у суспільстві. Ці ситуації можуть провокувати люди, що мають хронічну тривожність, а отже, уникають відповідальності, складнощів та діють переважно імпульсивно. Ми не можемо захистити себе від усього негативу, але точно можемо прислухатися до своїх почуттів і вплинути на них.

«Раджу влаштувати інформаційний детокс: менше споживати інформації і займатися власними справами, — наголошує пані Ірина. — Якщо ситуація в країні чи регіоні кардинально зміниться, про це нам точно повідомлять. Є багато засобів, як здійснювати самопоміжну закладку на потім. Не слід «боротися» чи засуджувати тих, хто не відповідає нашим очікуванням. Натомість уміти розпізнавати маніпуляції й не заохочувати їх поширення».

Фахівчиня додає: внутрішній світ людини — не про поле бою, отже, з почуттями не варто боротися. Ми повинні прагнути створювати конструктивні стратегії мислення, збільшувати кількість позитивних емоцій, пам'ятаючи, що життя — воно зараз і не слід його відкладати на потім. Не слід «боротися» чи засуджувати тих, хто не відповідає нашим очікуванням. Натомість уміти розпізнавати маніпуляції й не заохочувати їх поширення».

«Дуже великий потік інформації (часом надто суперечливої), що діє на людину й викликає надмірне напруження та стрес, супроводжується негативними емоціями. Зараз переважна більшість українців живуть у таких обставинах. Відомо, що наслідками тривалого стресу є фізіологічні, психологічні, психосоматичні розлади тощо. Однак оптимізм є у тому, що людина, яка пережила травматичні події та психологічно опрацювала ці переживання, особистісно зростає. З'являються більша впевненість у собі, міцніші стосунки, переосмислення духовних переконань, більша цінність життя тощо», — каже Ірина Остополець.

«Треба пам'ятати, що життя триває. Як говорив Епікур: «Поки є ми — смерті немає, коли вона приходить — нас уже нема».

Доки людина живе, у неї є оптимізм жити, творити, спілкуватися, допомагати іншим. Їй також притаманно хотіти знати, що чекає попереду. Однак слід насолоджуватися кожною миттю свого життя зараз і не витрачати його на те, щоб комусь щось доводити, сперечатися, а тим більше створювати розкол у суспільстві.

У важкі часи, коли охоплює зневіра, слід пригадати складні моменти свого життя і сказати собі: «Якщо я тоді пережив це, то і зараз знайду в собі ресурси». ■

Як не провокувати велику тривогу?

Урешті-решт, хвилювання нині висичає. І хоч з'являється воно невчасно

■ БЕЗ ТЕРМІНУ ДАВНОСТІ

Всесвітній конгрес дослідників Голодомору в суголоссі прогресивних ідей

П'ята колона готує чергову провокацію — заперечення геноциду українців

Марина ШЕВЧЕНКО

Інфекція «русского міра» виявилась настільки живучою, що досі, в часи такої важкої і трагічної війни, ми не можемо повністю викоринити її. Що відбувається, а головне, чому та як протидіяти і назавжди позбутись брехливого переписування історії — обговорювали учасники Всесвітнього конгресу дослідників Голодомору-геноциду українців «Непокарані геноциди — повторюються!», що проходив у Києві в державному університеті імені Михайла Драгоманова.

Захід приурочено до 90-х роковин пам'яті 10,5 мільйона українців, знищених у 1932—1933 роках комуністичним тоталітарним режимом.

Організаторами виступили наукові установи Національної академії наук України, Національної академії правових наук України, Національної академії педагогічних наук України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Конгрес української інтелігенції, Національна спілка письменників України, Національна асоціація дослідників Голодомору-геноциду українців, Міжнародна асоціація дослідників Голодомору-геноциду, Міжнародний конгрес криміналістів, Фондація Українського Голодомору-геноциду (США) Український Конгресовий Комітет (США), Центр дослідження Голодомору Каліфорнійського університету (США), Міжнародна організація українців «Четверта хвиля» (Німеччина), Міжнародний фонд «Глобальна ініціатива в психіатрії» (Нідерланди—Литва).

Широкомасштабний геноцид

З вітальним словом виступили голова ВУТ «Просвіта» Павло Мовчан, заступник президента Світового конгресу українців Стефан Романів, у роботі Конгресу взяли участь науковці, письменники, криміналісти, правники, судові експерти, військовослужбовці, митці та дослідники Голодомору.

Захід складався з трьох дискусійних панелей: «Голодомор-геноцид 1932—1933 років: наслідки для української нації»; «Пропаганда та інформаційні війни кремля проти встановлення правди про Голодомор-геноцид українців»; «Голодомор-геноцид українців: міжнародне визнання, правова оцінка та важливість засудження комуністичного режиму».

Директор Інституту української мови Павло Гриценко під час виступу представив карти розселення українців, які повністю збігаються з територією, на якій вчинено особли-

во тяжкий злочин — геноцид українців.

Голова Міжнародної асоціації дослідників Голодомору-геноциду професор Володимир Сергійчук повідомив про новітні дослідження, які дали можливість установити наслідки геноциду. Зокрема професор представив документи, якими підтверджено чисельність дітей в українських школах до Голодомору і після. За його дослідженнями, знищено понад 4 мільйони дітей. Сергійчук повідомив, що дані дослідження викликали шок «п'ятої колони» в Україні.

Доктор історичних наук, професор Василь Марочко у своїй доповіді акцентував увагу на академічних дослідженнях злочину геноциду, які проведені спільно з криміналістами та судовими експертами, що дало можливість установити втрати української нації — знищення 10,5 мільйона українців.

пам'яттю та громадською думкою, звертаються до українського суспільства і міжнародної спільноти об'єднати зусилля заради перемоги над диктаторським рашистським режимом та констатують:

— кремль учинив масові вбивства українців з метою ліквідації національно-визвольного руху, знищення української нації та недопущення відновлення Української держави;

— сучасні наукові дослідження та проведені судові експертизи встановили, що в 1932—1933 роках комуністичний режим знищив 10,5 млн українців, з них 4 мільйони дітей. Українське суспільство та міжнародна спільнота повинні також пам'ятати про знищення 3,5 млн українців під час масового штучного голоду 1921—1923 років та 1,5 млн українців — під час масового штучного голоду 1946—1947 років;

— довготривале приховування особливо тяжкого злочину проти українців, поширення російських наративів в Україні та світі, незасудження злочинів тоталітарного режиму призвели до чергової російської війни проти України та геноциду українців. Заявивши про «денацифікацію» та знищення Української держави, путін віддав наказ російсько-окупаційній армії знищувати український народ, інфраструктуру, міста та села України, вчиняти воєнні злочини, злочини проти людяності та злочин геноциду;

— 13 жовтня 2022 року Парламентська Асамблея Ради Європи за результатами термінових дебатів на тему «Подальша ескалація агресії російської федерації проти України» ухвалила Резолюцію, якою визнала путінський режим терорис-

Всесвітній конгрес дослідників Голодомору-геноциду українців в університеті імені Драгоманова.

Академік Національної академії правових наук України Володимир Пилипчук зазначив, що методики, використані слідчими під час розслідування кримінальної справи № 475 та кримінального провадження щодо виконавців геноциду, надають можливість слідчим розкривати воєнні злочини та геноцид, який вчинила окупаційна російська армія у 2022—2023 роках.

У роботі Конгресу взяв участь суддя Федерального суду США Богдан Футей, який наголосив на створенні Міжнародного кримінального суду та притягненні до відповідальності диктатора путіна та його оточення.

Радянські міфи розмивають дійсність

Голова Національної асоціації дослідників Голодомору-геноциду українців Олеся Стасюк звернула увагу на те, що дослідники у своїй роботі не повинні використовувати радянську термінологію, маркери та штампи, якими комуністичний режим таврував українців: «так званий «загальносоюзний голод» — це радянський міф, створений з ме-

тою приховати масові вбивства українців». Дослідниця також повідомила учасників Конгресу про переслідування та погрози з боку Дробовича (голова Українського інституту національної пам'яті) проти провідних дослідників Голодомору — з метою приховати правду про геноцид.

У Конгресі взяли участь понад 100 учасників з України та інших держав. Серед них майбутні історики, правники, журналісти.

Учасники Конгресу висловили обурення черговою провокацією, яку готують Антон Дробович та його радниця Людмила Гриневич. Запланований на 23—25 листопада Українським інститутом національної пам'яті форум «Україна в епоху Голодомору: влада, опір, ідентичність» є намаганням п'ятої колони розмити, приховати злочини комуністичного режиму, масові вбивства українців та число жертв. Цей форум є намаганням Л. Гриневич та антиукраїнських сил повторити невдалу спробу проведення в Німеччині у 2020 р. вебінару «Чи був Голодомор геноцидом?», провокаційна назва якого викликала обурення як в Україні, так і у

світі.

24 вересня 2020 року Міністерство закордонних справ України офіційно заявило про відкликання патронату над групою істориків з формулюванням, що їхня діяльність на міжнародному рівні не відповідає національним інтересам України.

Слово «епоха» у словниках означає термін для позначення єдності якісного стану суспільної системи та історичного часу, пов'язаного з діяльністю людей та соціальною активністю. За цим словом намагаються приховати злочин геноциду українців. Продовжують нахабно називати комуністичний режим владою, порушуючи закони України, резолюції ПАРЕ та Європарламенту.

Підбиваючи підсумки Всесвітнього конгресу, учасники прийняли Звернення до українського народу та влади, урядів і парламентів країн світу та міжнародної спільноти, в якому закликають вшанувати пам'ять українців, яких знищив комуністичний тоталітарний режим під час Голодомору-геноциду 1932—1933 років та масових штучних голодів 1921—1923-го і 1946—1947 років.

Звернення

Всесвітнього конгресу дослідників Голодомору-геноциду українців до української влади, українського народу, урядів і парламентів країн світу та міжнародної громадськості

Учасники Всесвітнього конгресу дослідників Голодомору-геноциду українців із числа державних та громадських діячів, представників української діаспори в США, вчених вищих навчальних закладів і наукових установ України, вітчизняних та іноземних експертів вшановують пам'ять понад десяти мільйонів українців, знищених комуністичним тоталітарним режимом у 1932—1933 роках.

Дослідники і науковці закликають до відкриття й поширення історичної правди, надання всебічної правової та історичної оцінки злочинам тоталітаризму, засуджують маніпуляції історичною

тичним та запропонувала створити Міжнародний трибунал для переслідування злочину агресії росії проти України;

— 21 листопада 2022 р. Парламентська асамблея НАТО також визнала РФ державою-терористом;

— 15 грудня 2022 року Європейський Парламент ухвалив Резолюцію до 90-х роковин Голодомору 1932—1933 років, якою визнав Голодомор геноцидом українського народу;

— 13 жовтня 2023 року Парламентська Асамблея Ради Європи ухвалила історичну резолюцію, якою російського президента путіна визнано диктатором, а його режим — диктаторським.

Учасники Всесвітнього конгресу дослідників Голодомору-геноциду українців ухвалили рішення:

1. Звернутися до Президента України та Верховної Ради України про ухвалення Закону про кримінальну відповідальність за заперечення злочину Голодомору-геноциду українців 1932—1933 років.

2. Звернутися до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України про забезпечення неухильного виконання Резолюції 1481 Парламентської Асамблеї Ради Європи «Необхідність міжнародного засудження злочинів тоталітарних комуністичних режимів» від 25 січня 2006 року, в якій закликало надати нову оцінку історії комунізму, чітко відмежуватись від злочинів тоталітарних комуністичних режимів та однозначно їх засудити.

3. Звернутися до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів Укра-

ни з метою забезпечити неухильне виконання Резолюції Європейського Парламенту від 15 грудня 2022 р., в якій Європарламент закликав країни Європейського Союзу, державні та приватні установи, все громадянське суспільство активно засуджувати та спростовувати усі спроби спотворення історичних фактів чи маніпулювання громадською думкою в Європі через фальшиві історичні наративи, які сфабриковані та поширюються для підтримки ідеології та виживання злочинних тоталітарних режимів. Закликати рішуче засудити всі форми тоталітаризму, злочини комуністичного тоталітарного режиму та надати їм нову історичну і правову оцінку.

4. Звернутися до Міністерства закордонних справ України, Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України з пропозицією розробити спільно з громадськістю програму, мета якої — повне знищення російських наративів та інформування світової спільноти про злочин геноциду українців, учинений кремлем, та його наслідки. Учасники Всесвітнього конгресу закликають українське суспільство та міжнародну спільноту вшанувати пам'ять українців, яких знищив комуністичний тоталітарний режим під час Голодомору-геноциду 1932—1933 років та масових штучних голодів 1921—1923, 1946—1947 років.

**Організаційний комітет
Всесвітнього конгресу дослідників
Голодомору-геноциду українців.**
Україна, Київ, 7 листопада 2023 року.

Лариса САЛІМОНОВИЧ

■ ВРЯТУЙ І ЗБЕРЕЖИ

Неопалима давнина

На консервацію зруйнованих рашистами харківських архітектурних пам'яток потрібні час і кошти, тому їхнє майбутнє під великим питанням

Харківські комунальники нарешті почали потроху консервувати знакові для регіону старі будівлі, які рашисти нещадно розбомбили навесні минулого року. Сьогодні у списку понівечених особняків — понад пів сотні об'єктів. Більшість з них уже вдруге зимуватимуть без необхідного захисту, зайвий раз нагадуючи про цивілізаційне несприйняття москалями краси як такої. Чи будуть унікальні архітектурні пам'ятки колись повністю відновлені за допомогою сучасних технологій, наразі сказати важко. Але тимчасові дахи, що зводять над цими руїнами, принаймні небагатьом з них дають можливість виграти змагання у невблаганного часу та негоди.

На згарищі фоліантів

Найпершими в Харкові були законсервовані фасадні стіни будівлі, де розташовувались структурні підрозділи обласної ради та облдержадміністрації. Дві російські ракети «Іскандер-М» сюди прилетіли 1 березня 2022 року, забравши життя 32 людей.

Пам'ятка архітектури була настільки зруйнована, що її вирішили повністю знести. Але на захист знакового будинку стали місцеві зодчі, переконавши чиновників у тому, що віцілі стіни можна вдало поєднати з новою конструкцією.

«Зараз ми намагаємось зберегти те, що можна зберегти, — прокоментував ситуацію голова ОВА Олег Синегубов. — Тому провели низку консерваційних заходів для того, щоб не відбулися подальші руйнування, враховуючи можливі опади і те, що там немає даху та вікон. Далі будемо робити експертизу і проєкт. Наша основна мета — зберегти історичну цінність цієї будівлі, фасадну частину. Водночас ми чітко розуміємо, що всередині потрібно буде зводити абсолютно нову будівлю за сучасними технологіями, бо конструктив дуже сильно постраждав».

Бібліотеці імені Королена, яка була зруйнована тієї ж весни, пощастило набагато менше. Серйозні протиаварійні роботи тут розпочалися лише у серпні цього року на кошти Всесвітнього фонду пам'яток World Monuments Fund та Cultural Emergency Response, які виділили 900 тисяч гривень. Проте для повного відновлення потрібна значно більша сума.

«Щоб бібліотека запрацювала повноцінно, необхідно на ремонт і реставрацію близько 70 мільйонів гривень, — каже директорка закладу Наталя Петренко. — Але ця сума не остаточна, тому що через невідповідні умови експлуатації будівля зазнає руйнувань. Хоча після вибухів і провели стабілізаційні роботи. Але погодні умови виявилися несприятливими — сніг, дощ, — минула зима була дуже складною».

Найбільше постраждало унікальне книгосховище, де зберігалось 7 мільйонів книг. Ударною хвилею тут вибило вікна, тому весь бібліотечний фонд потерпає від вологи, плісняви, птахів та різних шкідників. Співробітники закладу вручну розбирали документи та книжки, намагаючись урятувати віцілі. Щось вдалося просушити й «підлікувати», але навіть збережені в такий спосіб книги потребуватимуть реставрації.

Нині будівельники облаштовують тут тимчасове захисне покриття над бібліотекою та знаменитим світловим ліхтарем. Останній до війни служив родзинкою будівлі, зведеної за проєктом Олексія Бекетова 120 років тому. «Ліхтар був окрасою даху: скляний, із вітражами, через які освітлювались головні мармурові сходи, — розповіла «Суспільному» пані Наталя. — Наші читачі коли підіймалися нагору, то захоплювалися цим виглядом». Хочеться вірити, що автентична архітектурна знахідка колись знову спалахне тут колишнім сайвом.

Наріжні камені старих вулиць

Триповерховий особняк по вулиці Чернишевській, 25 комунальники планують законсервувати до кінця року. Ця пам'ятка архітектури з невеликою баштою була зведена у 1912 році, композиційно об'єднавши три центральні вулиці міста. Утворений поблизу майданчик харків'яни називають «площею п'яти

кутів», підкреслюючи особливий статус самої будівлі. Її втрата візуально порушить увесь архітектурний ансамбль знакового місця.

Ракета сюди прилетіла у березні минулого року, пошкодивши верхній поверх історичної пам'ятки. Тут повилітали всі вікна, частково зруйновано стіни. Аби зберегти все, що лишилося, депутатка міськради Ірина Гончарова-Багалій у грудні минулого року звернулася до керівника міста Ігоря Терехова та профільних департаментів з ініціативою негайно законсервувати будівлю. Втім роботи так і не розпочалися, хоча на технічне обстеження будинку та інженерних мереж міськрада витратила 295 тисяч гривень.

Крига скресла лише напередодні другої зими. «За особистим розпорядженням мера роботи з консервації пам'ятки нарешті стартували! — повідомила HARKIV Today пані Ірина. — Керівник будівельної організації каже, що робота складна через велику площу даху і знищене перекриття між верхнім поверхом та горищем. Працюватимуть альпіністи і кран. Але обіцяють, що зимуватиме з хоч і тимчасовим, але надійним дахом».

А ось не менш знаменитий Зелений будинок, який служить «наріжним каменем» Полтавського шляху, лише почав наживати медіої слави, висвітливши чимало вад вітчизняної бюрократії. Свого часу в особняку, збудованому у 1888 році для колезького радника Карла Буркевича, почергово розташовувалися крамничі зі складами, кінотеатр, архітектурний та машинобудівний технікуми. Але, коли у 2006 році будівля перейшла на баланс економічного університету, стартував початок її кінця, оскільки нові господарі так і не знайшли їй достойного застосування. Ще більшої шкоди особняку завдала війна, коли кацапи скинули ракету С-300 на Павлівську площу. І хоча Зелений будинок розташований на протилежному боці річки, від вибухової хвилі в ньому обвалилося перекриття.

Втім законсервувати архітектурну пам'ятку до кращих часів наразі досить проблематично, хоча в Міністерстві освіти вже виділили на ці роботи 4 мільйони гривень. «Щоб туди зайти, треба зробити огороження навколо будинку, а для цього потрібен проєкт, — пояснив ситуацію KHARKIV Today ректор вишу Володимир Пономаренко. — Щоб далі продовжувати, треба робити ще один проєкт, а для цього треба зайти. Оце в нас така бюрократія: хай валиться, але без проєкту не заходьте».

Документацію на огорожу вже замовили, тож є надія, що процес потроху йде далі. В університеті планують перекрити дах, закрити всі вікна та залатати утворені шпарини біля цокольного поверху, аби туди не затікала вода, розмиваючи фундамент. Причому освіті виділені кошти треба до середини грудня, інакше вони повернуться назад до Міністерства освіти.

Бюрократія ускладнила долю і гігантського Палацу праці, який розташований у самісінькому центрі міста. Через пряме влучання рашитської ракети ця будівля у деяких місцях зруйнована на 80 відсотків. Фахівці її стан сьогодні називають критичним, але законсервувати понівечені стіни досить непросто.

«Немає розуміння, — повідомив «Суспільному» директор департаменту містобудування та архітектури Харківської ОВА Антон Коротовських. — Там багато власників, починаючи від державних і закінчуючи приватними. Виконувати роботи на приватній власності нам закон не дозволяє. Цю будівлю обстежували, проводили роботи, на деяких ділянках — навіть консерваційні заходи. Подальшу долю треба вирішувати спільно з Харківською міською радою».

У музеї Г. С. Сковороди віціліли колони і старовинна комора. Фото МГ «Об'єктивно».

Харківський Палац праці вражає масштабом руйнувань. Фото проєкту «Люк».

«Кожному місту свій нрав і права»

Коли навесні минулого року окупанти ракетним ударом знищили будівлю музею Григорія Сковороди на Харківщині, країна пережила справжнісінький шок. У людяність новоявлених нацистів тоді вже мало хто вірив, але й статус дикої орди за ними ще не закріпився остаточно.

Удар по Сковородинівці розвіяв останні ілюзії щодо орків, оскільки старовинна садиба, де філософ провів не один рік свого життя, вигоріла фактично повністю. Перші висновки щодо можливості порятунку садиби були невтішними. Але коли фахівці провели більш ретельне дослідження руїн, то виявилось, що надія є. «Я запросила команду реставраторів на волонтерських засадах, — каже директорка закладу Наталя Міцай. — Вони оглянули технічний стан приміщення і дійшли попереднього висновку, що його можна відновити. Дали технічний акт. Через деякий час ми подали документи в Міністерство культури, усі руйнування були зафіксовані».

Провести саме реставраційні роботи, а не консервацію будівлі, планували і в ХОВА. «Це питання ефективності, — повідомляв свого часу начальник військової адміністрації Олег Синегубов. — На консервацію потрібно близько 10 мільйонів гривень. Це чималі кошти, адже консервація полягає не в тому, щоб поставити навіс просто від, умовно кажучи, дощу. Це певний комплекс заходів. У нас наразі є кілька пропозицій. Ми працюємо зараз із міжнародними партнерами та донорами, які, попередньо, готові допомогти з відновленням музею та ін-

ших культурних об'єктів, що постраждали внаслідок російської агресії. Тож якщо втілюватиметься проєкт, об'єкт розконсервують — і вийде, що ми даремно витратили бюджетні кошти. Якщо ж нам не вдасться залучити кошти донорів, то до зими будемо вживати консерваційних заходів».

Але, на жаль, усі надії на реставрацію музею не виправдалися. Ба більше, поки шукали гроші і сподівалися на меценатів, руїни не пройшли процес консервації і вдруге зимуватимуть без накриття. Принаймні днями на сайті Prozorro з'явилось повідомлення про те, що «обласний комунальний заклад «Національний літературно-меморіальний музей Г. С. Сковороди оголосив тендер на роботи зі збереження будинку, в якому жив філософ». Вартість робіт становить 8,5 мільйона гривень. Причому йдеться не про початок відбудови, а про «протиаварійні та консерваційні роботи», які мають бути виконані до кінця весни наступного року.

Однак є і приємна новина. Після прильоту рашитської ракети в будівлі музею дивом уціліла комора, де за підтримки волонтерів і меценатів організували артхаб LIBERTY. Тут проходять майстер-класи, інтерактивні програми, наукові конференції, покази фільмів. «Окупанти можуть зруйнувати наші культурні та освітні заклади, але їм ніколи не вдасться знищити нашу історичну пам'ять, — переконана заступниця начальника Харківської ОВА Вікторія Ковальська. — Об'єднавшись, ми зможемо подолати виклики війни і зберегти культурну спадщину для наступних поколінь». ■

СИЛЬНІ ДУХОМ

Ганна ЯРОШЕНКО

Ставши на ноги завдяки золотим рукам найкращих хірургів, а також молитвам рідних та близьких людей, він тепер виступає на європейських концертних майданчиках, аби зібрати кошти на підтримку українських сил оборони.

30-річний полтавець Сергій Іванчук став одним із чи не найупізнаваніших українців, «Персоною 2022 року» за версією журналу Time. Згідно з минулорічним рейтингом журналу Forbes, він увійшов до національного списку «30 до 30: обличчя майбутнього». Завдяки засобам масової інформації його щемлива історія розлетілася по всьому світу, зворушуючи тисячі людських сердець, нікого не лишаючи байдужим.

Мав велике бажання допомогти тим, хто потрапив у біду

Мати головного героя цього матеріалу — викладачка математики та інформатики Олена Іванчук, яка перебуває нині в Німеччині поряд із сином, — стверджує, що голосом Сергій удався в її батька. Той від природи володів сильним голосом широкого діапазону. «А загалом усі й у моєму роду, і в роду мого чоловіка Ярослава гарно співали, — зазначає пані Олена. — Та я й сама любила співати, закінчила музичну школу (клас фортепіано). Тож, мабуть, палка любов до музики, співу передалася Сергію генетично.

Ще в 6 років син обрав бандуру, яка зачарувала його своїм звучанням, що є відлунням душі нашого народу, а потім ще й освоїв гру на гітарі. І в Полтавському музичному училищі (нині — коледж мистецтв) навчався у класі бандури, окрім того, опанував гру на фортепіано. Оскільки Сергію мав гарний тембр голосу, ми брали приватні уроки академічного вокалу в знахих співаків, зокрема в нині покійного Микити Сторожова, котрий виступав у найвідоміших оперних театрах світу й час від часу навідувався до своїх рідних у Полтаві. Та й у музичному училищі сину неабияк пощастило з учителями. Після його закінчення Сергій вступив до Львівської національної музичної академії. А магістратуру вирішив закінчити в Одеській національній музичній академії, що виховала цілу плеяду співаків та музикантів, які нині представляють Україну на світових об'їздах. Проте йому сказали, що немає місць: мовляв, до магістратури беруть усіх своїх студентів. І я була дуже здивована, коли в такій, здавалося б, безвихідній ситуації Сергій проявив винахідливість: зайшов до кабінету проректора й попросив, щоб його допустили до екзаменів. А коли під час іспитів заспівав, це стало переконливим аргументом, аби сина зарахували на бюджетну форму навчання до магістратури. Знаєте, мені чомусь це так врізалось в пам'ять».

Далі жінка пригадує, як приїхала на державний іспит сина. Сергій тоді виконував пісню «Рідна мати моя», а вона сиділа в залі з котом на руках (в академії мешкав такий собі «музикальний» кіт, якого, згідно з вказівкою ректора, ніхто не виганяв на вулицю) і не могла стримати сліз. А невдовзі обдарований хлопець вступив до Академії оперного мистецтва в Осімо (Італія). До речі, перед цим, аби заробити на навчання, відкрив в Україні свою IT-компанію.

«У сина була велика мрія — співати на престижних сценах Європи. Проте він не провчився й пів року, як розпочалася пандемія коронавірусної хвороби: пам'ятаєте, в Італії тоді була дуже велика кількість померлих, — продовжує ворушити спогади моя співрозмовниця. —

Сергій встиг прилетіти в Україну чи не останнім авіарейсом, після чого пасажирські авіаперевезення були зупинені. Ми теж переохворіли всією сім'єю на коронавірусну недугу. Син переніс її особливо тяжко — мав жахливе запалення легень. Але всі, слава Богу, одужали».

Наступного року полтавець знову вирушив в Італію й пробув там десь 4 місяці, проте й цього разу через COVID-19 його навчання перервалося. У Полтаві молодий чоловік продовжив його онлайн. Коли ж пандемія дещо пішла на спад, збирався повернутися до академії. Аж тут розпочалося повномасштабне вторгнення російських загарбників в Україну.

Сергій Іванчук, з яким також спілкуємося за допомогою сучасних засобів зв'язку, розповідає: ранок 24 лютого 2022-го розпочався для нього з того, що до кімнати швидким кроком зайшла стривожена мама і сказала: «Терміново збирай речі, ми їдемо на захід України» (сім'я має будинок у Карпатах, що дістався у спадок). Однак він добре знав, які затори вже утворилися на дорогах, черги на автозаправних станціях, а тому нікуди не поїхав.

«Спочатку я не повірив, що почалася реальна війна, — ділиться Сергій. — Його ж так легко в наш час запустити. Скажу вам так: доки сам не приїхав до Харкова й не побачив на власні очі зруйновані внаслідок ворожих обстрілів житлові багатоповерхівки, не почув пальби, у все це було важко повірити. Коли ж став свідком отого страшного видовища, мимоволі подумав: трясця, невже це і є наша нинішня реальність? А загалом усе почалося з того, що в Полтаві я примкнув до осередку активних людей, які не могли сидіти склавши руки, — цілу ніч ми робили «коктейлі Молотова». І там до нас звернулися із запитанням: хто може доправити «гуманітарку» харків'янам? Спочатку багато хто погодився, та, дізнавшись, що треба їхати фактично за «нуль», до «сірої» зони, більшість добровольців відпала. А я сів за кермо свого легкового автомобіля й поїхав. Чесно кажучи, тоді не мав уявлення, що таке війна, і до кінця не розумів усього масштабу небезпеки. Просто було велике бажання допомогти тим, хто потрапив у біду, а хоробрості й відваги мені завжди не бракувало».

На ту пору волонтери не мали ні броньжилетів, ні касок, але Сергія Іванчука це не зупиняло. Попри все, він постійно курсував до міст, які перші прийняли на себе удар російських окупаційних військ. Туди доправляв гуманітарну допомогу: продукти, ліки, пальне, а звідти вивозив місцевих жителів. І якщо в Полтаві не мав змоги поселити їх деінде, то привозив додому і ставив неньку перед фактом, що ті ночуватимуть у них.

«Оскільки кожна така поїздка була небезпечною, щоран-

ку повторював мамі одне й те ж: їду, мовляв, робити «буржуйки» для блокпостів ЗСУ, — пояснює відчайдуш. — Я й справді почав їх робити, та згодом залучив інших умільців, а сам контролював цей процес поміж ризикованими поїздками. Про мене дуже швидко дізналося багато людей. Відтак приймав сотні, а то й тисячі телефонних дзвінків зі слізними проханнями допомогти, врятувати. А реально міг вивезти за один раз лише кілька осіб.

Я обїгав чи не всю Полтаву в надії знайти бодай якийсь старий автобус, але безрезультатно — ніхто нічим мені не допоміг. Отож продовжував їздити своїм легковиком із причепом — інколи й по двічі на день: то до Харкова, то до Сум. Було таке, що доставляю людям «гуманітарку», а через якихось два дні проїжджаю тим же мікрорайоном і бачу, що там, де стояв житловий будинок, — самі руїни. Траплялися й такі випадки, коли евакуював людей, а наступного дня в їхнє житло влучала російська ракета».

Пані Олена констатує, що на початку повномасштабної війни в їхньому просторому будинку мешкали люди з гарячих точок: «Кожен, хто вибрався з того пекла, був щасливий. Одні жителі Охтирки поділилися, що 9 днів перед цим сиділи в підвалі й у нас уперше за цей час скуштували гарячу домашню їжу. Зараз вони перебувають в Італії, у них усе гаразд. До речі, таксиста в ті дні правили за свої послуги шалені гроші. Натомість син ні з кого не взяв і копійки».

В останню мить відчув, що набої влучили у спину, бік

Отак молодий чоловік вивіз чимало людей. Однак 10 березня під час чергової поїздки допомога знадобилася самому безстрашному рятівникові. Того дня він вивозив з Харкова медиків, увесь причеп був завантажений медичним обладнанням. Те, що їх переслідує російська диверсійно-розвідувальна група, водій та його пасажирі зрозуміли не одразу, бо окупанти встановили глушники на автомати.

«Глушники дуже змінюють звук пострілу. Ми проїхали, може, із пів сотні метрів — і тільки тоді збагнули, що по нас стріляють. Варто зазначити, що практично на виїзді з Харкова карта завела мене до гаражного кооперативу. Тож спочатку нас дещо захищали гаражі, а ззаду прикривав причеп, наповнений металевим медобладнанням. Коли прострелили перше колесо, я досить оптимістично подумав: нічого, у мене є запасна шина. Після того як прострелили й інші колеса, почав міркувати собі: може, усе це мені просто здається? Ну не може ж такого бути в реальності! Мабуть, це лише страшний сон. Бо надто вже безвихідна ситуація: ти їдеш, а тебе, беззбройного, розстрілюють. То було настільки жорстко! Єдиний вихід — дотягнути до нашого блокпос-

Ім'я полтавця Сергія Іванчука стало добре знаним у всьому світі.

Арія

Оперний виконавець із Полтави Сергій Іванчук дивом залишився живий після п'яти вогнепальних поранень, яких зазнав унаслідок обстрілу його автомобіля російськими окупантами

Часто виступаючи на мітингах, Сергій розказує свою болючу історію.

та. Уже були пробиті всі колеса не лише в автівці, а й у причепі. До того ж нічого не видно, бо в дзеркала влучили насамперед. Тільки чутно автоматні черги, а ще засліплюють очі спалахи від пострілів.

І тут врятувало те, що в мене був дуже непростий автомобіль марки «Жигулі»: я займався автоспортом, тож переобладнав його для дрефту, вклавши десь 6-7 тисяч доларів. Повен салон людей із речами, двома котами та ще й причеп із медобладнанням вагою зо 2 тонни — усе це натужно тягнуло моє авто зі спущеними шинами.

Аж тут закінчилися гаражі — отже, відзначив подумки, далі буде ще «веселіше». Щоб виїхати на автоtrasу, треба було

зробити невелику петлю. Та під час руху по кривій лінії несподівано відкрився лівий борт причепа. І в цей час посипався град набоїв. Ми, немов змовившись, одночасно нагнулися (хоч у салоні панувала мертва тиша) — і тієї ж миті кулі просвітили над нашими головами. Випрямившись, я раптом усвідомив, що не відчуваю ніг. Біль усе наростає. А тоді дивлюся: мені прострелили 2 пальці на лівій руці — ті просто висять на шкірі. І гострі осколки впиваються в усе тіло. В останню мить відчув, що кулі влетіли у спину, бік — і всередині мене горить пекельний вогонь. Встиг сказати про те, що мені влучило в спину, і медик Вікторія миттєво зорієнтувалася, закривши мою рану

Сергій Іванчук зі своєю янголом-охоронцем — матір'ю.

цього з розумінням. Поранення у лікувальному закладі було дуже багато, через великий наплив вони лежали навіть у коридорах. До того ж бракувало рук медсестер, санітарок. Тому я і їсти пацієнтам роздавала, і підлогу мила, і апаратуру витирала до блиску — без вагань бралася за будь-яку роботу. А спала в пальті, шапці, рукавицях і чоботах, бо в лікарні було дуже холодно. Щоправда, згодом волонтери «Полтавського батальйону небайдужих» передали 2 електрообігрівачі, медикаменти. Я й сама купувала для лікарні все, що було необхідно, бо в Харкові на ту пору навіть магазини не працювали. Оскільки аптеки також були закриті, мій чоловік постійно їздив по ліки до Полтави».

За словами Сергія Іванчука, коли він отямився у відділенні реанімації, біля його ліжка стояла мама. Лікарі йому потім прямо сказали: вони, мовляв, не сподівалися, що в нього є шанс вийти з коми. А сам Сергій дійшов висновку: вижили в реанімації здебільшого ті пацієнти, поруч з якими були рідні або близькі люди.

«Мене переслідували галюцинації: весь час здавалося, що кімната, в якій перебуваю, заповнена «гуманітаркою» і мені треба терміново встати й відвезти її, бо речей стає дедалі більше. А за дверима ховаються люди з метою, аби мене розстріляти. Отакий сюжет постійно прокручувався в моїй голові. Бо температура тіла була дуже високою і лікарі нічим не могли зарадити. Та й потім, коли гарячка минула, усе ще навідувалися подібні неприємні видіння, — описує свій тодішній стан Сергій. — За той час, поки я «спав», мені встигли перелити 8 літрів крові, бо кровотрота була дуже значною, а також зробити багато операцій.

Звичайно, коли повертаєшся зі стану забуття, не можеш не помічати, що за вікном лікувального закладу час від часу чути вибухи, внаслідок чого трясуться не лише шибки, а й стіни. Оскільки операційні кімнати були перевантажені, то пацієнтів оперували прямо в палатах. Уявіть собі, ти лежиш на ліжку, а поряд оперують людину. І ти бачиш ці калюжі крові. Ба більше, щодня когось вивозили, так би мовити, вперед ногами. У такому разі мимоволі порівнював у мене аж 5 кульових поранень, а в когось одне осколкове призвело до летального результату. Потім мене перевели до медзакладу Полтави, де мені краще не стало. Бачте, лікарям нерідко бракує досвіду лікування вогнепальних поранень, от і виходить, що вони експериментують на таких, як я».

Після цього були лікувальні заклади Дніпра, Львова, куди навіть добратися було не так легко й де на Сергія Іванчука чекали нові складні операції. У Дніпрі завдяки золотим рукам кращих хірургів загрозив йому життя нарешті минуло. Але мав збігти ще місяць, а то й більше, поки стан молодого чоловіка більш-менш стабілізувався: він почав підводитися з ліжка, виходити на вулицю.

На мітингах наголошує, що світ не має запліщувати очі на нелюдську жорстокість москалів

«Немає нічого могутнішого за молитву. Вона відчиняє двері небес — оберігає, захищає, окрилює, зцілює. Особливо ж ве-

лику силу має материнська молитва, — вважає Олена Іванчук, яка весь час молиться за сина, просить для нього Божого захисту. — Якось журналісти з The New York Times мене кілька разів перепитали: ви переживаєте, мовляв, за те, чи син знову співатиме? Я відповіла, що мене це взагалі не хвилює, аби тільки жив. І коли тут, у Німеччині, Сергія нарешті виписували з медзакладу (то було 17 червня, напередодні мого ювілею, — мені якраз виповнювалося 55 років), я крізь сльози сказала: лікарі навіть не уявляють, який це для мене дивовижний подарунок. Адже син для мене — цілий Всесвіт».

До німецького міста Ульм наш земляк прибув на лікування за програмою Міжнародної медичної гуманітарної організації «Лікарі без кордонів». Тут у військовому шпиталі, поміж іншого, йому вкотре прооперували руку. Хоч, на жаль, це ще не остання операція. До того ж досі триває реабілітація після поранень.

«Мені мають провести ендопротезування суглоба пальця лівої руки (до речі, половину мізинця все ж довелося ампутувати, а я ще й шульга). Чому лікарі борються за мої пальці? — запитує Сергій і сам же відповідає: — Бо я артист, музикант. Музика, академічний спів — це моє життя. Уже вклав стільки зусиль, аби чогось досягти в цій царині. І навіть потрапивши у вкрай складну ситуацію, не розпрощався зі своєю мрією підкорити велику сцену. Уперше спробував заспівати на прохання журналістів іще у відділенні реанімації. Але краще б не пробував, бо мав досить неприємні наслідки. А потім, уже в Німеччині, лікарі жартома заявили: ти нам іще, мовляв, заспіваєш після виписки з медзакладу. А я все сприйняв серйозно, відтак став співати, приймаючи душ. І в мене почало виходити. А потім сюди приїхала піаністка Антуанетта Міщенко, відома як муза київського Майдану. Вона мені акомпанувала, а я співав перед аудиторією медиків. Усі були просто вражені. Та й сам, відверто кажучи, теж був вражений, адже мій голос майже не відрізнявся від того, яким був до цієї сумної історії».

Втім на перших концертах Сергій Іванчук, за його зізнанням, мало не непритомнів. Було так, що починає співати — а в нього раптом різко темніє в очах. На початку липня в Ульмі відбувся масштабний Дунайський фестиваль, у якому, як завжди, взяли участь представники країн, через які протікає річка Дунай. І коли в межах цього дійства оперний співак із Полтави виконав твір Франца Шуберта, відомий як Ave Maria, а потім іще одну пісню, всі присутні дуже довго йому аплодували. І так пішло-поїхало. Зараз він виступає на найвідоміших майданчиках та сценах. Зазвичай, почувши академічний спів Сергія на одному концерті, його запрошують на дватри інші. І він збирає всі сили, щоб вийти на сцену й заспівати. Кожен концертний майданчик талановитий полтавець використовує для того, щоб зібрати кошти на підтримку наших оборонців.

«Аби мати змогу офіційно збирати пожертви й переводити їх в Україну, ми відкрили тут благодійний фонд Deutsch-Ukrainische Gesellschaft Ulm/Neu-Ulm (на сайті цього фонду можна знайти й мою сторінку).

Як тільки-но це зробили, справа одразу ж зрушила з місця. Ми збираємо величезні кошти — йдеться про мільйони гривень, — стверджує Сергій Іванчук. — Скажімо, місяць тому відправили на мільйон гривень бронезжилетів, касок, тепловізорів, рацій тощо до 100-го батальйону. І робимо це постійно. А оскільки я є ще й амбасадором проекту «Врятуй кінцівку», мета якого — допомогти пораненим із травмами рук-ніг повернутися до повноцінного життя, то чимало коштів спрямовуємо й на цю добру справу».

Останній концерт з нагоди Дня захисника України Сергій організував в Ульмі вже самотужки, залучивши десь 20 артистів, які погодилися виступити благодійно. «Хоч загалом усе це дається нелегко, — зауважує він. — Бо не можна знецінювати працю артистів. Але ж якщо запропоную їм платну участь у концерті, то за таких умов навряд чи вдасться зібрати відчутну допомогу».

Сам Сергій не тільки співає, а й виголошує палкі промови, постійно беручи участь у мітингах. «Я хоч і не воював зі зброєю в руках, але був на війні, — говорить він. — І коли розповідаю свою історію, у присутніх змінюються обличчя, бо перед ними — живий приклад. Вони не розуміють, навіщо це було робити — розстрілювати абсолютно беззбройних людей. А я наголошую, що світ не має запліщувати очі на нелюдську жорстокість російських воєнків».

«Він дуже щирий із людьми, — скупко усміхається мати нашого героя. — До синових слів прислухаються через те, що його ім'я добре знає у світі. Заради об'єктивності варто додати, що тут, у Німеччині, бувають акції протесту й проти виділення Україні зброї. Сергій часто не стримується й виходить один (попри осінь, легко вдягнений) проти натовпу німців, які мітингують з пивом у руках. Тримаючи в руках плакат із написом про те, що росія є країною-терористом, син показує свої шрами, які є найвагомим доказом».

Цю історію можна було б закінчити на оптимістичній ноті. Однак не все так добре, як хотілося б. Насамкінець Сергій Іванчук зізнається, що йому досі допікають нав'язливі спогади про жахливу подію, яка трапилася ще й психіку: «Ти перестав відчувати радість, живеш у постійній тривозі, паніці. Усе це так «дістало». Багато хто цього не розуміє, бо мої рани зовні нібито загоїлися, а всередині, очевидно, не дуже. Буває, зустрічаюся з людьми, які говорять: та з тобою, мовляв, уже все гаразд. А я можу місяць не виходити на зв'язок, тому що мені просто кепсько. Якщо щось одне зроблю, то на інше вже бракує сил. Щоб відновитися, треба б жити без стресу, а так не виходить. Бо постійно відбуваються якісь неузгодженості на концертах чи у волонтерській діяльності: то «гуманітарка» застрягає десь дорогою до адресатів, то відправляємо такі необхідні на фронті речі командирам, а до рядових солдатів вони не доходять, — от і доводиться розбиратися з непорозуміннями з допомогою вищого військового керівництва. Так, окрім усього, потихеньку знов повертаюся до професійного вокалу. Але останнім часом настільки недобре почуваюся фізично, що найбільше мрію про міцне здоров'я».

ЖИТТЯ

Кожен концертний майданчик талановитий полтавець використовує для того, щоб зібрати кошти на підтримку наших оборонців. Фото зі сторінки Сергія Іванчука у фейсбуці.

рукою, — її біла шуба враз стала закривавленою. Сил ставало дедалі менше. Уже прощаючись із життям, не випускав керма із рук і, навіть втрачаючи чіткість думки, розумів одне: мушу за будь-яку ціну доїхати до блокпоста. А потім усе огорнула суцільна темрява. Іще здавалося, що хтось тягнув мене по снігу», — відтворює вкрай болючі подорожі Сергій Іванчук.

Сергійів автомобіль зупинився від того, що вдарився на блокпосту об відбійник. Його корпус нагадував решето, адже в нього влучили зо три десятки набойів. При цьому всі пасажирки лишилися неушкоджені. Натомість закривавленою водія бійці, які чергували на блокпосту, усього за 7 хвилин доправили до найближчого медичного закладу. За збігом обставин, незадовго до цього Сергій привозив туди медикаменти, необхідні для надання допомоги.

Коли одного вечора волонтер не прийшов додому, Олена Іванчук одразу ж відчула неладне. У поліції матері повідомили, що о такій-то годині він перегнув Чутівщину, яка розкинулася на межі Полтавщини та Харківщини, і назад не повертався. А от знайшов Сергія Іванчука його друг Ілля Аста-

хов: наш герой лежав без тям, але при ньому була ID-картка.

«Ілля сказав, що в сина легкі поранення. Це він мене отак заспокоїв, щоб я хоча б доїхала до Харкова. Інші Сергієві друзі відвезли мене до лікарні, де перебував син. Знаєте, скрізь допомагала Божа рука, — запевняє пані Олена. — Коли вперше побачила інтубованого сина в коматозному стані в палаті відділення реанімації, не могла в це повірити. Думала: не може бути, щоб отаке горе трапилося з моєю дитиною. І за що в нього випустили стільки набойів? За те, що він рятував людей? Найжахливішим було те, що в Сергія були uszkodжені життєво важливі органи: легені й печінка. Лікар без зайвих сантиментів одразу прорік: «Стан вашого сина дуже критичний. Надії немає». Однак я пропустила ті слова повз вуха, підійшла до Сергія і твердо сказала: «Упевнена, що ти житимеш». Бо добре знаю силу слова. І хоч на очі наверталися сльози, я усміхнулася. Та й потім, зібравши всю волю в кулак, утримувала усмішку на обличчі.

Прибувши до лікарні, весь час була поряд із сином. І хочу висловити велику подяку всім лікарям, які поставилися до

■ НАЦІЯ

Нетлінні обереги

Книжкою про збережені вишиті українські символи зачитуються Європа і весь світ

Валентина САМЧЕНКО

Леся Воронюк із Чернівців знають, без перебільшення, мільйони українців. Це вона ще студенткою 17 років тому ініціювала проведення Дня вишиванки і надалі постійно, цілеспрямовано та дієво, разом з іншими креативно утверджує основоположне значення для нації — а отже кожного з нас — мови, народних традицій і ремесел. Тому вдягання вишитого одягу в третій четвер травня й інші дні хоч би де то було для дуже багатьох людей стало ознакою стилю та внутрішнього вибору, а не бездумного «треба».

Цього року Леся Воронюк і Володимир Щибря, директор Центру фольклору та етнографії Університету імені Тараса Шевченка, видали унікальну двомовну збірку — державною й англійською — «Нетлінні». Передували їй тримісячні дослідницькі експедиції, в яких зібрали понад 350 зразків вишитих і тканих синьо-жовтих узорів, тризубів, Шевченкових заповітів — збережених у дуже складному для української державності періоді початку—середини ХХ століття.

Найцінніші з цих історій із багатьма фото вцілілого спадку стійкості українців у часи російсько-радянського терору — близько 200 — вміщені у виданні на понад 350 сторінках. Його представили багато разів в Україні, презентації вже відбулися в Німеччині, Чехії та Польщі, а замовляють книгу на адреси кількох континентів. Те, що світ таким чином дізнається правду про нашу країну, особливо важливо тепер, коли 10-й рік точить-

ся російсько-українська війна, з яких із 24 лютого 2022 р. — повномасштабно, зі скиданням на нашу територію тисяч смертоносних ракет і масовим застосуванням іншої зброї.

Старовинну вишивку з державною символікою Леся Воронюк зі співзасновником Дня вишиванки Олександром Ткачуком уперше побачили, коли готували документальний фільм «Спадок нації», знятий у 2016-му. Коли загорілися бажанням зібрати історію дивом збережених таких сорочок, рушників та інших виробів, — сподівалися віднайти з пів сотні. Натомість уже в повномасштабний період війни, коли росія намагалася знищити українську енергетичну систему, дослідили у 7 разів більше випадків у Тернопільській, Івано-Франківській, Львівській та Чернівецькій областях. Окремі експонати на опрацювання команді передали з Волині, Рівненщини, Полтавщини і Сумщини.

У виданні зібрано історії, які свідчать про укоріненість національної творчості, яку зберігали, ризикуючи, як найбільші скарби. Скажімо, Тризуб з ангелами 1940 року — вишита картина на подушку 16-річної Марії Чоп із Сокальського району Львівської області (з колекції Галини Ващук). Юнка поповнила лави УПА, була зв'язковою, надавала медичну допомогу. Отримала псевдо Калина. Її НКВС заарештував 1946 року. Засудили до 5 років Воркути та Краснодарського краю. Реабілітована у 1991 році. Пізніше з'ясується, що ангелів із Тризубом переправили в сусіднє село Спасів із Зубківки. Тільки у 2016-му на адре-

су доньки пані Марії Чоп прийшла посылка, в якій була ця картина...

Або тобівка 1930 року — невелика шкіряна чоловіча сумка на довгому ремені, інкрустована металевими елементами з тризубом із Верховини Івано-Франківської області (це там Сергій Параджанов знімав «Тіні забутих предків»). Річ із родинної колекції Яциновичів-Драгомирецьких. Зі слів власника, належала партизанові, якого свого часу переховував його дід. З початку 1950-х років до 2010-го тобівку ховали від зайвих очей.

Сорочок у книзі, жіночих і чоловічих, зі схемами вишивок — 59. Ще нагрудного одягу — 4 позиції. Рушників — 60. Інших інтер'єрних та церковних речей — 23.

«Навіть у часи, коли українці тимчасово втрачали державність, завдяки мові, вишивці, родинним традиціям (тобто культурним кодам) удалося зберегти національну ідентичність та українське ядро, — констатує для всіх читачів «Нетлінних» ініціаторка й упоряднича видання Леся Воронюк. — Саме завдяки йому наш народ зумів закумуляувати всю внутрішню енергію та вкотре дати відсіч ворогу. І хоча ця війна насправді триває кілька століть, врешті українці завжди перемагали. Доводом цього є незалежна Україна 2023 року, яка стоїть і протистоїть росії».

«Нетлінні» — чи не вперше здійснене у широкому обсязі висвітлення тем сучасних державницько-громадянських практик використання (на рівні обрядовості та інших виявів культури повсякдення) у якості вишитої орнаментики держав-

Леся Воронюк і Сергій Костинський, командир роти ударних безпілотних комплексів «Серафими» 104-ї бригади ТрО ЗСУ. Для захисників з продажу книги «Нетлінні» купили «пташку».

ницьких атрибутів, символів та національно-маркованих текстів: тризуба як герба Української Народної Республіки (УНР) та зображення лева як герба Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР); синьо-жовтого прапора та комбінації жовто-блакитних кольорів; рядків з державного гімну тощо, — коментує академік НАНУ Ганна Скрипник, директорка Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського. — До праці також залучено матеріал, пов'язаний з козацькою тематикою. Вдало знахідкою укладачів альбому стали віднайдені ними артефакти, які візуалізують засобом технік народної вишивки національно значущі тексти: рядки з поезії Тараса Григоровича Шевченка, цитування духовного гімну України Олександра Кониського («Молитва за Україну»), релігійні слоги та вітальні гасла захисників незалежності нашої країни, заборонені в радянський період».

Олена Івановська, доктор філологічних наук, завідувач-

ка кафедри фольклористики КНУ імені Тараса Шевченка і заступниця директора Інституту філології, називає книгу «Нетлінні. Українські державні символи у народній вишивці та ткацтві» етнографічним альбомом. «Наш вибір бути українцями сьогодні захищають наші воїни світла, наші брати і сестри, наші чоловіки і сини... Честь їм і велика дяка. І незабутня пам'ять — героям, котрі поклали життя за українську державність, — коментує професорка. — Саме нашим воїнам ми завдячуємо тим, що на вільних від російських окупантів землях може тривати наукова робота з вивчення такого важливого і надзвичайно актуального питання: «Чіх батьків ми діти?» (Тарас Шевченко).

Пані Олена акцентує, що в усі часи завжди було і є важливим одягнути свою другу натуру — національний одяг — й унаочнити ним себе перед іншими людьми. За допомогою барв і знаків-ідентифікаторів українського світу українці творили і творять неприсутню ворогові територію свободи, гідності й закону предків. ■

Тетяна РУДЕНКО

В Україні запустили новий формат театру — експериментальний театральний клуб NASHi.etc, який надаватиме незалежним митцям можливості та інструменти, аби втілювати їхні творчі ідеї та створювати власні мистецькі проекти. Розповідаємо, чим це відрізняється від звичайного театру, де який формат уже працює, і що нового він дасть глядачам.

Як з'явилася ідея?

Театральна сфера в Україні хоч і вийшла на новий щабель розвитку, все ж залишається дуже прив'язаною до інституцій, що ставить незалежних митців у певні рамки, стримуючи їхні експерименти та розвиток нових мультидисциплінарних форматів. Тож виникла ідея створення театального інкубатора NASHi.etc, який має на меті дати поштовх розвитку сучасного українського театру. Засновницями NASHi.etc є театральна експертка українського походження Романа Соутус та Софія Ющенко, яка стала виконавчою директоркою театру.

«Понад усе я хочу, аби українські історії були почуті, і, на мою думку, театр — прекрасне місце для цього. Ми маємо на меті розвивати сучасний український театр, стимулю-

■ ЧАС «Т»

Акселератор сміливих талантів

Софія Ющенко стала виконавчою директоркою театального клубу NASHi.etc

ючи митців до експериментів та пошуку нових сучасних підходів до театру, надаючи простір для навчання і практики, а також представлення на міжнародному рівні», — розповідає засновниця NASHi.etc та його креативна директорка Романа Соутус.

Чому театральний клуб?

Класичний театр відрізняють наявність інституції, акторської трупи та визначеного репертуару. Натомість експериментальний театральний клуб не має місця чи стандартного амплуа; він стане акселератором нових, сміливих талантів, які розвиватимуть в Україні сучасну і незалежну театральну спільноту. Роль NASHi.etc — допомагати митцям втілювати їхні творчі ідеї, надаючи локацію, обладнання, інфор-

Артдиректорка Леся Радченко, асистентка продюсера Настя Коптілова, креативна директорка Романа Соутус, smm-менеджерка Ксенія Матіяшек, виконавча директорка Софія Ющенко.

Фото надане організаторами.

маційну та організаційну підтримку, супровід експертів і міжнародне представлення. У NASHi.etc це називають копродакшном.

На ідею NASHi.etc надихнув відомий нью-йоркський авангардний театр La MaMa, де тривалий час пра-

цювала засновниця Романа Соутус. Він у Нью-Йорку заснований у 1961 році. Відіграв значну роль у кар'єрі багатьох відомих митців, серед яких Сем Шепард, Джулі Теймор, Даян Лейн, Гарві Фірштейн. З цим театром співпрацювали Роберт де Ніро,

Аль Пачино, Денні ДеВіто та інші. До його складу також входить мистецький гурт «Яра», який створює театральні вистави на базі української поезії.

NASHi.etc стануть партнерами театру La MaMa в Україні. А його художня керівниця, Міа Ю, входить до консультативної групи, яка, зокрема, братиме участь у майбутніх навчальних воркшопах та інших подіях українського експериментального театру.

Перша вистава — вже 18 листопада

У NASHi.etc творчі колективи поєднують різні жанри, дисципліни та підходи, аби створити для глядачів новий унікальний досвід. У столичному Будинку кіно 18 листопада відбудеться прем'єра першої вистави. «Кабаре на кордоні» об'єднає одразу п'ять творчих груп: театально-музичний ансамбль Schmalgauzen, театр тіней «Тіньова», проєкт Andrii Bargalii x Yevheniia Vidishcheva, Dima Levytskyi та AMAENTES, створюючи унікальний кабаре-перформанс на тему перетину кордонів.

Окрім того, жива трансляція є невід'ємною частиною історії NASHi.etc, аби запропонувати глядачам з усього світу дивитися шоу в прямому ефірі. Перша вистава транслюватиметься наживо онлайн та у Нью-Йорку в театрі La MaMa. ■

Костянтин РОДИК

Останній важливий крок письменника Пелевіна, «творця» сучасної російської масової свідомості, — кооптація/поглинання/привласнення вампіричного шалу тогочасної літератури в романі «Ампір В» (2006). Цікавий письменник і критик Дмитрій Биков (нині емігрант) у тодішній рецензії коротко окреслив історію вибухової моди на вампірів у новій російській словесності: «Спочатку тему розвинув Лукьяненко в «Дозорах», потім у більш серйозний реєстр її перевів Максим Чертанов у «Романі з кров'ю», опісля відмітилася дюжина фантастів третього зливу, а тепер ось і Віктор Пелевін у дуже посередньому романі «Емпіре V».

Спочатку така оцінка здалася, м'яко кажучи, дивною, бо кількома сторінками перед тим Биков означував Пелевіна як «кращого письменника сучасної Росії». Та трохи занурення у залаштунковий літпроцес прояснило ситуацію. «Максим Чертанов», за багатьма свідченнями, — це багаторічна містифікація самого Бикова. Тож авторові неабияк боліло, що лаври головного вампіролога переходять іншому. Коли гніваєшся, Юпітере, ти не правий, — десь так казали латиняни. Биков називає «Емпіре V» (так було на обкладинці) романом-фейлетоном. Забуваючи, що саме так сто років тому маркували усі твори на гарячі суспільні теми — наприклад романи Достоевського.

Биков потрапив у пастку Пе і До: вважав їх, франкенштайнів за суттю, «совістю нації» — відшукував у їхніх текстах огиду. «Де раніше була жива, гаряча ненависть — тепер утомлена, сумна бридота», — шкодує він за втратою «колишнього» Пелевіна. Та годі, він же сам, коли не образився був на «віджим» вампірської проблематики, тверезо оцінював його письмо: «Вичерпаність і пародійність усіх парадигм... Генієм нашого часу має бути роз...даій, що відкидає усе навколо не пристрастно, а линово й навіть по-блажливо».

Так, Достоевській і Пелевін — великі візіонери. Навіть не сперечатимуся з тими, хто вважає їх геніальними. За літературним талантом вищі не те що за Нострадамуса, а, можливо, і за Ніцше. Але ж візіонерів таки важко питати відповідальності. Це складна проблема; з одного боку — осяяння, що дають нам знати про перспективи, з іншого — дослідницький захват своїми видіннями, помноженими на той самий майстерний сторітелінг, який залякує і знерухомлює розум масового читача. У висліді маємо справжню епідеміологічну загрозу, бо «важко передбачити, куди шатнеться розум, що злякався себе самого». Пелевін розуміє не лише це, а й наслідки своєї літературної праці: «Для державного управління зручна людина, яка не відрізняє поганого від доброго, а таке нерозрізнення починається саме з естетики». І — продовжує писати-лякати.

Й писати — яскраво-переконливо. «Ампір В», як на мене, — найвправніший з боку літературної техніки роман Пелевіна. Такий собі конструктор Lego, де з добре знаних світоглядних цеглинок вибудовуються геть незвичні парадоксальні споруди; ешероподібні логічні екзерсиси перетворюють сюжет на стрічку Мьобіуса, що не має ані початку, ні кінця; така собі «Матриця» по-російському, де замість Вачовських — ніби Бройгел фільмує Кафку. Про дискурс і гламур — мовою літератури XIX ст. (як і у Б. Акуніна) — паразитування на шкільній програмі-матриці. Або, як пише Биков, «переплетення стилістики російської частівки зі стилістикою Старого Заповіту». Тобто свідоме й наполегливе проникнення в ту саму масову свідомість.

Авжеж, годі стримати захват від хвацького жонглювання термінами-трендами: «Гламур і дискурс співвідносяться як інь і янь... Гламур — це дискурс тіла, а дискурс — це гламур духу». А ще ж є третє джерело впливу — «так звані новини». І як тут не погодитися з Пелевіним? «Коли люди-ну довго годують рекламою, експерти-

зою та подіями дня, у нього виникає бажання самому побути брендом, експертом і новиною. Ось для цього й існують вихідки духу, тобто інтернет-блоги... Наприклад, коли набрати на російській клавіатурі «self», вийде «ьуда»... Читати замість газет блогів — те саме, що замість м'яса їсти екскременти м'ясників».

Та за всіма цими феєрверковими блискітками — похмуре мотго-заклинання: «У темряву, назад і вниз». Критикиня Н. Іванова значить: «Це — нервовий центр, болісне «сонячне сплетіння» сучасної російської словесності». Биков приєднується: «Сама констатація, винесена в заголовок, — щодо будівництва нової вампірської імперії — загалом ідеально описує поточний момент». А за рік по з'яві роману «Ампір В» у Росії вийшла прикметна культурологічна студія соціологині Діни Хапаєвої «Готичне суспільство: морфологія кошмару». Авторка вважає, що здичавінню нинішнього російського соціуму неабияк посприяла саме тогочасна література, через яку в масову свідомість зайшла «принципова неможливість відрізнити добро від зла... цілковита відсутність консенсусу щодо моралі».

За магічний кристал їй править тогочасне цунами російського фентезі. «Які моральні норми можуть регулювати поведінку дракона, нечисті, оборотні? Очевидно, вони мають відрізнитися від колишніх — людських. І вони відрізняються. Не лише тим, що вони вигадані, фантастичні й нібито не мають стосунку до дійсності. Якраз навпаки: нові моральні уявлення уважно списані авторами фентезі зі сучасного російського суспільства... Ані Лукьяненко, ні Панов, чи інші цехові собраття не здатні осмислити їх, але вони у змозі точно їх копіювати... Заберіть з їхніх текстів вампірів, відьмаків, чаклунство, «інферно» і т. д., замініть їх на ментів, бандитів та їхніх жертв, і ви побачите — «фентезійна» історія виявиться точною копією, тавтологією дійсності».

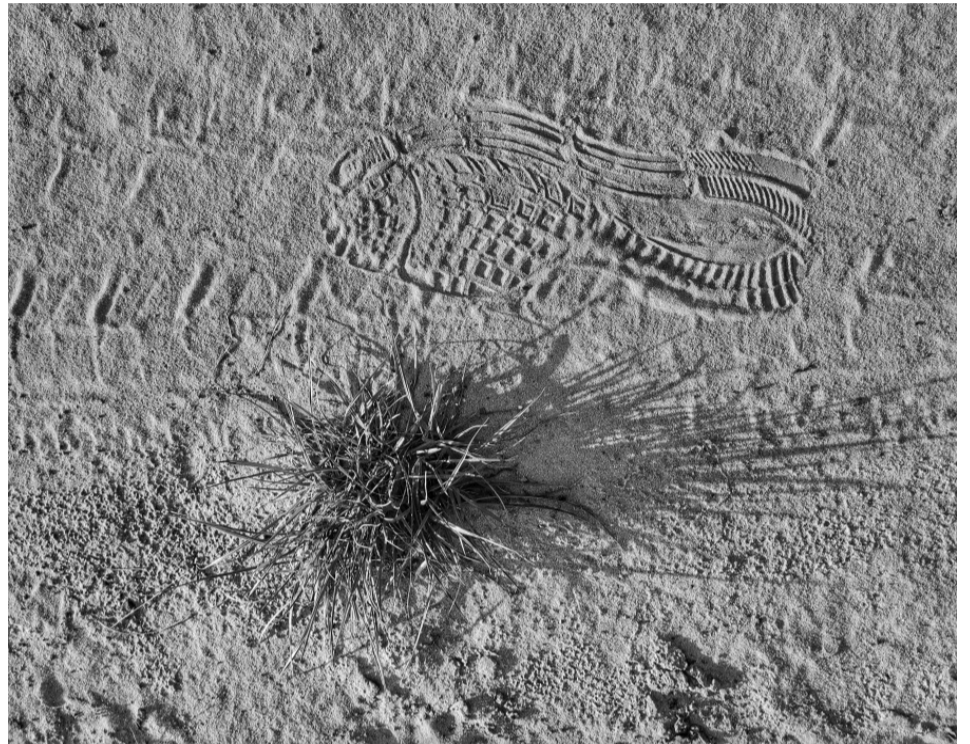
Літературознавчий висновок соціологині: «Готична естетика глибоко нелюдська у прямому смислі цього слова... Світ людей більше не цікавить авторів фентезі та їхніх читачів», а відтак російське фентезі аж ніяк «не бажать виразки свого часу, а слугує мовою, у якій шукає себе похмура епоха, що насувається». Це дослідження здійснювалося тоді, як роман «Ампір В» перебував у стадії публікації. Тож Хапаєва не мала змоги оцінити рівень інтеграції ним усього того вампіризму. Биков зробив це за неї, рецензуючи Пелевіна: «В Росії сьогодні вампірять навіть той, хто рулить, він ссе своє кермо».

Згадувана Іванова, засліплена пелевінською яскравістю, писала часом неймовірно: «Він давав надію на можливість кращого світу. Говорив про те, як стати успішним у цьому світі». Ніби знущаючися з критикині, Пелевін в «Ампірі В» зазначив: «Єдина перспектива для просунутого хлопця — працювати клоуном для підарасів. Альтернатива — підарасом у клоунів». Пелевін ніколи/нікому жодних гуманістичних надій не давав — лише змальовував колаборантські альтернативи. І то так привабливо, що усі випущені ним джиги російського підсвідомого набули самостійного електорального досвіду. За два роки

POZZIA

Вампіри

в асортименті

З циклу «Достопелевінський». Художник Кей-Кей Ар.

до виходу цього роману соціологічне опитування зафіксувало: у відповідь на запитання, що б ви робили, якби Жовтнева революція відбулася зараз, по боці большевиків опинилося 43%, а тих, хто намагався би боротися з вампірами 1917-го, — лише 8%. Водночас кількість росіян, що оцінювали Сталіна позитивно, за десятиліття від зникнення СРСР зросло понад утричі. А за півроку по тому Путіна переобрали на другий президентський термін з показником 71,31% (який, до речі, тричі офіційно змінювався у бік збільшення і навіть оскаржувався традиційно прихильними до ерефії спостерігачами від ОБСЄ).

Іванова (хоч і з хибних засновків) зафіксувала: Пелевін «сказав, що надії більше немає». Направду, він такого не казав, якщо навіть шукати між рядків. Проте саме у рік виходу роману «Ампір В» убили журналістку Анну Політковську (з роду Мазепи, між іншим). І це було жирною кремлівською крапкою на надіях про якусь примарну «європеїзацію» Росії. Єдиною альтернативою для тамтого люду — від т. зв. інтелігенції до «глибинного народу» — стало гасло класика советської літератури, зразкового колаборанта Максима Горького: хто не з нами — той проти нас.

«Ампір В» лише зафіксував ситуацію. Відтоді Пелевін уже не «відкривав» нічого нового, а лише гротескно підсвічував інерційний «дрейф розуму». Інша поважна критикиня Галіна Юзефовіч у документальному фільмі «Пелевін» (2020) висловлюється про наступні його щорічні романи, як про такі собі інформаційні бюлетені: мовляв, я вам розкажу, про що був цей рік. Сам Пелевін задовго до того зник з усіх публічних радарів: не дає інтерв'ю й успішно уникає фотографування; невідомо, де він зараз. Проте ним цікавляться кінематографісти: німці екранізували «Чапаєва і Пустоту» (2015); американський режисер Віктор Гінзбург (емігрував із сім'єю у п'ятнадцятирічному віці), відтворив у кіні «Generation П» (2011) та «Ампір В» (2022). Серіальна парадигма наявна, але бум відбувся за його демонстративної відсутності.

Як значить таки професійна (поп-

ри ідеологічні проколи) Іванова, «бум російських серіалів, що йдуть у прайм-тайм, — це і є гра на пониження: на дефолті літератури, використовуючи літературну владу сюжету... Усі ті дівчатка і хлопчики, що колективно й поодинокі витворюють ці телесюжети, і є нашим колективним (сьогодні) Достоевським». У той самий рік, коли вийшов «Ампір В», головною подією на Росії стала стрічка Тімура Бекмамбетова, на тоді голлівудського режисера, «Нічний дозор» (екранізація роману етнічного українця і свідомого рашиста Лукьяненка). А за рік з'явився сіквел «Денний дозор», ще більш антилюдський (у термінах Хапаєвої), який став першим російським фільмом, чії касові збори перевищили 1 мільярд рублів. А ще ж перед тим були два «Брати» Балабанова-Бодрова, про яких Биков писав перед тим: «Нове варварство, що вирросло на уламках двох культур — православної та комуністичної, — прийшло і перемає. І Росія закохалася в образ нового варвара, тому, що це тобі не мордатий браток з «Бумера» і навіть не ласкавий Саша Бєлий з «Бригади». Це справжня сила, якій не здатна противитися ні Ірина Салтикова, ні сама Америка, ані навіть її власний творець».

Биков завважив найголовнішу складову меседжів Пелевіна і подальшої пелевінщини (а обидва кіно-«Брати» є посутньо інтерпретацією раннього Пелевіна): споконвічна порожнеча так званої «руської душі». «Багрова люблять саме за внутрішню порожнечу, яка робить його універсальним... Порожнеча набуває символіки і глибоко правий Л. Кроль, коли написав, що Путін контактує з внутрішньою порожнечею кожного з нас». Відтак «Багров крокує Росією тріумфально. З'явився навіть лозунг «Комсомольської правди»: Данило — наш брат, Путін — наш президент»...

І тут ми підходимо до головного питання: чи вплинула — і як — уся ця пелевінщина на самого Путіна? ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

Григорій ХАТА

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

На стадії знайомства

Із новим наставником «Динамо» перервало в чемпіонаті країни тривалу серію без перемог

Зміна тренера — це завжди нові емоції, перестановки та пертурбації. Звісно, дає це все футболістам багато позитиву. Отримавши нового наставника, на хвилі душевного підйому футболісти «Шахтаря» переграли в Лізі чемпіонів «Барселону». А згодом — поступилися «Дніпру-1» в чемпіонаті України. Такі ось гойдалки.

«Моє призначення відбулося дуже швидко, ми все ще на тій стадії, коли я вивчаю гравців», — наголосив головний тренер «гірників» Маріно Пушич. У поєдинку проти дніпрян «помаранчево-чорних» вистачило лише на один тайм. А на початку другого, умовно кажучи, підопічні Пушича поспішали. На додачу до пропущеного гола «в роздягальню», після перерви «гірники» швидко отримали в свої ворота ще два м'ячі, й далі, за словами наставника, уперлися в стіну.

Керманіч «Дніпра-1» Юрій Максимов чітко підмітив, що нині в «Шахтаря» можливостей для глибокої ротації складу немає. Звідси й енергетичний дефіцит, про який після невдачі згадав керманіч «гірників». «Коли ти пропускаєш два голи поспіль — ти втрачаєш енергію, твоя віра в позитивний результат теж зменшується», — оцінив стан своєї команди Пушич після трьох пропущених м'ячів.

Зрештою, зрозуміло, що на «Шахтар» та його очільника попереду чекає багато роботи. І захистити чемпіонський титул буде непросто. «Ми продовжимо грати так, як зараз, і сподіваюся, що результати будуть кращими за сьогоднішні. Чи потрібно нам щось додати? Я задоволений своїми гравцями, і на зимовій перерві ми побажимо, чи необхідно нам іще щось», — констатував Пушич.

Одразу вдалося вдихнути в команду нове життя й в. о. головного тренера «Динамо» Олександру Шовковському. Після заміни очільника динамівці здобули першу за чотири тури перемогу в ЧУ.

«Останнім часом ми не могли

Сенсаційно перегравши в Лізі чемпіонів «Барселону», так само несподівано «Шахтар» у чемпіонаті країни поступився «Дніпру-1».

Фото з сайту shakhtar.com.

здобути такі потрібні нам очки. У результаті наш головний тренер прийняв рішення подати у відставку, а мені доручили керувати командою. Протягом останніх днів ми насамперед спробували вивести хлопців на правильний емоційний рівень. А вже потім прагнули дати їм новий сплеск бажання грати футбол, і грати так, як ми це бачимо», — розповів Шовковський.

Нова сторінка його тренерської кар'єри розпочалася гостьовим матчем проти лідера чемпіонату — «Кривбасу». І перемогу «біло-синім» вдалося отримати не в останню чергу завдяки скандальному вилученню на 12-й хвилині матчу гравця криворізького клубу Данила Безкоровайного.

«Я вважаю, що там не було ні

червоної, ні навіть жовтої картки. Коли на матчі є VAR і він не може оцінити епізод, у якому Ванат падав і красиво «малював». Честь йому й хвала, що йому так пощастило. Але я не розумію, навіщо тоді VAR», — обурювався головний тренер «Кривбасу» Юрій Вернидуб.

При цьому в «Динамо» вважають навпаки. І зауважують, що моменти у футболі трактують судді.

Після поразки динамівцям «Кривбас» відкотився на третю сходинку, пропустивши поперед себе «Дніпро-1» та «Полісся». Дебютант УПЛ із Житомира невтомно продовжує дивувати футбольну спільноту України: дев'ять перемог у 14 матчах і друге місце в турнірній таблиці. Дехто прогно-

зує цій команді навіть чемпіонське майбутнє.

Вольова перемога над «Металістом-1925» наставника житомирця Юрія Калитвинцева потішила особливо: «Ми припустилися однієї помилки на початку матчу. Але далі вся гра проходила під нашим контролем. Після перерви мені сподобалася агресія, сподобалося, що хлопці не дивилися на табло, я відчув, що вони розуміють відповідальність за результат. Дуже сподобалася динаміка, дуже сподобався контроль м'яча і з'явилися гострі передачі».

До слова, на матч до Житомира «Металіст-1925» прибув на чолі з Олегом Голодюком, який на тренерському містку замінив Едмара. Колишній гравець «Металіста» та збірної України вирі-

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. 14-й тур.
«Колос» — «Минай» — 2:0, «Оболонь» — «Ворскла» — 0:1, «Полісся» — «Металіст-1925» — 2:1, «Олександрія» — «Верес» — 1:0, «Кривбас» — «Динамо» — 0:2, «Зоря» — ЛНЗ — 1:2, «Чорноморець» — «Рух» — 2:3, «Шахтар» — «Дніпро-1» — 1:3.

Лідери: «Дніпро-1» — 30, «Полісся» — 29, «Кривбас» — 27, «Шахтар» — 24 (12 матчів), «Рух» — 24, «Колос» — 20, «Чорноморець» — 19 (13), «Динамо» — 19 (11).

Ліга чемпіонів. 4-й тур. Група Н. «Шахтар» — «Барселона» (Іспанія) — 1:0, «Порту» (Португалія) — «Антверпен» (Бельгія) — 2:0.
Турнірне становище: «Барселона», «Порту» — 9, «Шахтар» — 6, «Антверпен» — 0.

Ліга конференцій. 4-й тур. «Зоря» — «Маккабі» (Т.-А., Ізраїль) — 1:3, «Брейдаблік» (Ісландія) — «Гент» (Бельгія) — 2:3.

Турнірне становище: «Гент» — 10, «Маккабі» — 6 (3 матчі), «Зоря» — 4 (3), «Брейдаблік» — 0.

шив продовжити тренерську роботу за кордоном, тож передав естафету своєму помічнику.

Що ж, у нинішньому сезоні в УПЛ тренери приходять і відходять, як кораблі на поромній переправі. При цьому чергова тренерська проблема виникла у «Зорі». У друге від початку сезону там сталася тренерська відставка. Слідом за Ненадом Лалатовичем луганський клуб вирішив залишити Валерій Кривенцов. Заяву про відставку за власним бажанням вітчизняний наставник написав після конфлікту з панамським легіонером клубу Едуардо Герреро, який виник у роздягальні в перерві матчу «Зорі» з «Маккабі» в Лізі конференцій (1:3).

Найближчим часом із луганською командою працюватиме спортивний директор клубу Юрій Коваль, а далі, можна передбачити, футболістам представлять іще одного повноцінного наставника. ■

Григорій ХАТА

■ ЗБІРНА

Мінімізовані перепони

Перед важливим матчем з Італією українську збірну зобов'язали зіграти непотрібний контрольний поєдинок

На початку тижня футбольна збірна України у польському Гданську розпочала підготовку до заключного поєдинку групового раунду євровідбору-2024. Поєдинок проти збірної Італії, котрий відбудеться 20 листопада в Леверкузені, українські збірники називають матчем їхнього життя.

«Це буде велика гра. Звісно, це буде матч нашого життя. Особливо зараз, у найскладніший час для незалежності нашої країни. Нам важливо принести українцям позитивні новини. Грати на Євро — велике досягнення», — заявив півзахисник української збірної та лондонського «Арсеналу» Олександр Зінченко.

Матч проти італійців матиме для збірної України й справді доленосне значення, адже від його результату напряму залежатимуть місця «синьо-жовтих» та «скаури адзурри» в турнірній таблиці. Англійців обом командам уже не дістати, тож одна з них — у підсумковому розподілі прямих перепусток — виявиться третьою зайвою.

За певних обставин (якщо 17 листопада італійці втратять очки у грі з Північною Македонією) у матчі з командою Лучано Спаллетті збірну України влаштує й нічия. Інакше — орієнтуватися треба на перемогу.

«Страх присутній, але ми долаємо його разом. У матчі з Англією я побачив багато промінців світла, непроглядної тіьми не було. Зазвичай ми стираємо поразки з пам'яті, але в деяких відрізках того матчу було багато хорошого, що ми маємо зберегти в наступних матчах», — зауважив Спаллетті.

Можливість цілеспрямовано готуватися до зустрічі проти Італії називають козиром українців. Однак у Європі є сили, котрі прагнуть допомогти італійцям кваліфікуватися на Євро.

«Італія має пройти кваліфікацію Євро-2024, інакше буде катастрофа. Італія надто важлива. Думаю, що Італія виграє в Україні», — зізнався президент УЄФА Александер Чеферін.

Вочевидь саме тому 16 листопада підопічні Сергія Реброва проведуть, за словами тренера, непотрібний спаринг із польською «Лехією». «УЄФА каже нам, що ми повинні грати цю гру. Я вважаю, що вона зараз не потрібна, але, на жаль, ми повинні грати цей контрольний поєдинок», — зазначив Ребров.

Провести цей поєдинок Європейський футбольний союз зобов'язав збірну України. Поділяють, що грати мусили з однією з національних збірних, десь на виїзді. Однак УАФ вдалося домовитися з УЄФА про

Уся підготовка збірної України до матчу відбору на ЧЄ-2024 проти Італії проходитиме в Гданську. Фото з сайту УАФ.

гру в закритому форматі на тренувальній базі в Гданську і з великою кількістю замін. Вочевидь таким чином штучні незручності були мінімізовані. Водночас під-

готовка «синьо-жовтих» до протистояння з Італією все ж не виглядає ідеальною, але не настільки зіпсованою, щоб говорити про якусь серйозну перепону. ■

Даяна Ястремська
українська тенісистка**«Коли граєш за збірну, то насамперед додається трішечки хвилювання, тому що відповідаєш не тільки за саму себе, а також за всю команду і за свою країну».**

Олексій ПАВЛИШ

■ ТЕНІС

Тримаючи марку

Українські тенісистки підтвердили статус фавориток у протистоянні з Нідерландами

Ангеліна Калініна під час дебютних матчів за збірну здобула дві перемоги над представницями Нідерландів.
Фото: Великий теніс України.

Після поразки від Чехії у квітні українській жіночій збірній, аби знову боротись за вихід до фінальної частини Кубка Біллі Джин Кінг, необхідно було у Вільнюсі здолати команду Нідерландів. І наші тенісистки на чолі з Михайлом Філімою із цим завданням упорались!

Після оголошення заявок на матчеву зустріч стало очевидно, що саме українки — фаворитки: Філіма цього разу, за відсутності травмованої Еліни Світоліної, зробив ставку в одиночних матчах на Даяну Ястремську та представницю топ-30 рейтингу Ангеліну Калініну, яка дебютувала за збірну. У складі ж суперниць найрейтинговішою тенісисткою в заявці виявилась Аранча Рус, котра цьогогоріч, після виграшу першого в кар'єрі титулу рівня WTA, дебютувала у топ-55 таблиці про ранги.

«Ми з нетерпінням чекаємо цікавої боротьби. На папері ми можемо бути фаворитом, але це командні змагання, тому можливо все. Не зважаючи ні на що, ми спробуємо показати свій найкращий теніс», — ділився очікуваннями перед матчем капітан української збірної.

І в перший день протистояння українки виконали завдання-мінімум: Ангеліна Калініна в дебютному матчі за збірну «на класі» здолала другий номер нідерландок, представницю третього сотні рейтингу Сюзан Ламенс — 6:2, 6:3. А от Даяні Ястремській не вдалося обіграти Рус — 3:6, 2:6.

Наступного дня силами помірялись уже лідерки збірних — і знову перемогла Каліні-

на: 6:4, 6:4. Знову складний матч видався для Ястремської, вона програла перший сет проти Ламенс, але все ж вир-

вала перемогу (4:6, 6:1, 7:5), принісши команді вирішальний третій заліковий бал. Таким чином, п'ятий — парний

— матч не знадобився.

«Зараз дуже багато емоцій, дуже вдячна всім уболівальникам за підтримку. Чесно

кажучи, несподівані емоції. Дуже рада і щаслива грати за збірну. Зараз навіть складно підібрати слова, у Даяни був дуже складний поєдинок. Багато емоцій, прекрасна атмосфера і команда», — заявила після підсумкової перемоги 26-річна Калініна, яка стала найстаршою дебютанткою команди з 2006 року.

«Я дуже рада, що вдалося зіграти на цьому турнірі, я люблю грати в команді, й мені подобається те, що тут трошки інша енергетика. Коли граєш у Кубку Біллі Джин Кінг, то насамперед, звісно ж, додається трішечки хвилювання, тому що відповідальність не тільки за саму себе, а також за всю команду і за твою країну. Тут присутній командний дух, є переживання за іншого гравця, те, що здебільшого ти не відчуваєш під час виступу в турі, де ти сама за себе і тільки за себе несеш відповідальність, де хочеш, щоб саме ти перемогла. А тут справді переживаєш за дівчат і хочеш, щоб усе було круто», — поділилась емоціями після вирішального матчу і Ястремська.

Ця звитяга дозволить нашій команді навесні знову зіграти кваліфікацію до фінальної стадії командного турніру. І, схоже, збірна вже зможе розраховувати на першу ракетку України Еліну Світоліну. Бронзова призерка Токіо-2020 нещодавно пояснила, що через наявність олімпійської медалі зможе претендувати на спеціальне запрошення на Олімпіаду-2024 і без матчів за збірну та відповідного рейтингу, утім усе одно планує допомогти команді боротись за найвищі місця. ■

■ ХОКЕЙ

Дебютний проєкт

На міжнародному турнірі в Угорщині національна хокейна збірна України на рівних зіграла з вищими за рейтингом суперниками

Григорій ХАТА

На старті сезону національна хокейна збірна України отримала нового наставника. Вирішувати завдання цього хокейного року з підвищення в класі довірили Дмитру Христичу. А підготовка «синьо-жовтих» до весняного чемпіонату світу в дивізіоні ІВ почалася з виступу на Меморіалі Тамаша Шаркозі в Будапешті, де підопічні Христича помірялися силами зі збірними Угорщини, Словенії та Італії. Усі три суперники української команди найближчим часом виступатимуть у другому за силою дивізіоні планети. А це на щабель вище від нинішнього рівня «синьо-жовтих».

Узгоджуючи з Христичем однорічний контракт, ФХУ поставила перед тренером чітке завдання омолодити склад першої збірної. Та так, щоб її ігровий потенціал залишився на високому рівні.

«Якщо ми хочемо досягати результату, то процес омолодження треба проводити плавно, щоб він не був на шкоду тим цілям, які перед нами поставлені. Хокеїст має довести, що при-

несе команді користі більше, ніж віковий гравець», — пояснив своє бачення наставник збірної України.

На цьогогорічний Меморіал Тамаша Шаркозі Христич викликав 23 хокеїстів, десять з яких — представники закордонних клубів, зі Словаччини, Польщі, Угорщини, Фінляндії та Литви.

«Ми повинні знати, що хочемо йти до дивізіону 1А. Боятися не треба, а треба готуватися. Усе просто», — заявив перед турніром у Будапешті наставник української команди.

Грати з суперниками у столиці Угорщини українська збірна вирішила у відкритий хокей. Принаймні так, на зустрічних курсах, українські хокеїсти діяли в перших двох поєдинках — проти Угорщини та Словенії. Схожим був і сценарій обох цих матчів. Щоразу «синьо-жовтим» доводилося наздоганяти опонента, котрий мав перевагу в дві шайби. І в обох випадках українським хокеїстам вдалося вирівнювати рахунок. Однаковими в підсумку були й цифри на табло.

При цьому в грі з Угорщиною, за дві хвилини до завершення основного

На Меморіалі Тамаша Шаркозі-2023 збірній України вдалося здобути перемогу над господарями — збірною Угорщини.
Фото з сайту fhu.com.ua.

часу, саме «синьо-жовтим» вдалася переможна комбінація — 5:4. А от у грі проти словенців заключне слово в матчі було за збірною з Балкан — 4:5.

Заключний поєдинок на турнірі — проти Італії — мав для команди Христича принципове турнірне значення. Відтак, претендуючи на чемпіонський трофей, українська команда обрала на гру оборонну стратегію. Утім навіть і за такого сценарію вітчизняні збірники мали чимало можливостей для взяття воріт суперника. Проте, як прийнято говорити, команду підвела реалізація.

Не надто клеїлася гра в атаці й у італійців. За 60 хвилин ігрового часу жодній із команд так і не вдалося «розмочити» рахунок. Вирішальним же у матчі, де українські хокеїсти зробили 40 кидків по воротах суперника, став «овертайм», у якому удача більше посміхнулася саме збірній Італії. Вона ж і стала переможцем цьогогорічного Меморіалу Тамаша Шаркозі, а омолодженна команда Дмитра Христича розжила-ся таким необхідним ігровим досвідом. Перші кроки в ролі головного тренера «синьо-жовтих» зробив і сам наставник. ■

АЛЬПІНІСТИ

Крутіший за Кінг-Конга

Джаред Лето прорекламував тур з відомого хмарочоса Емпайр-Стейт-Білдінг

Джаред Лето.

Лада ОСА

Музикант та фронтмен гурту 30 Seconds to Mars Джаред Лето піднявся на всесвітньо відому будівлю Емпайр-Стейт-Білдінг як альпініст, аби прорекламувати майбутній тур. Про це пише видання Today.

За 20 хвилин, повністю в альпіністському спорядженні й на мотузках, Джаред подолав понад 100 поверхів. За його словами, цей підйом був заповітним пунктом у списку бажань і особливим місцем для оголошення про початок світового туру Thirty Seconds to Mars 2024 Seasons, що триватиме з березня по вересень 2024 року. Тур гурту Лето пройде на підтримку останнього альбому It's The End Of The World But It's A Beautiful Day.

«У 1933 році Кінг-Конг під-

нявся на Емпайр-Стейт-Білдінг. У 2023 році його місце зайняв Джаред Лето», — написали в the Empire State Building у твіттері.

У співака була надійна страховка на випадок втрати рівноваги.

«Чесно кажучи, я був більше схвилюваний, ніж знервований. Але маю бути чесним, це було дуже, дуже важко... Набагато важче, ніж я думав», — зазначив артист.

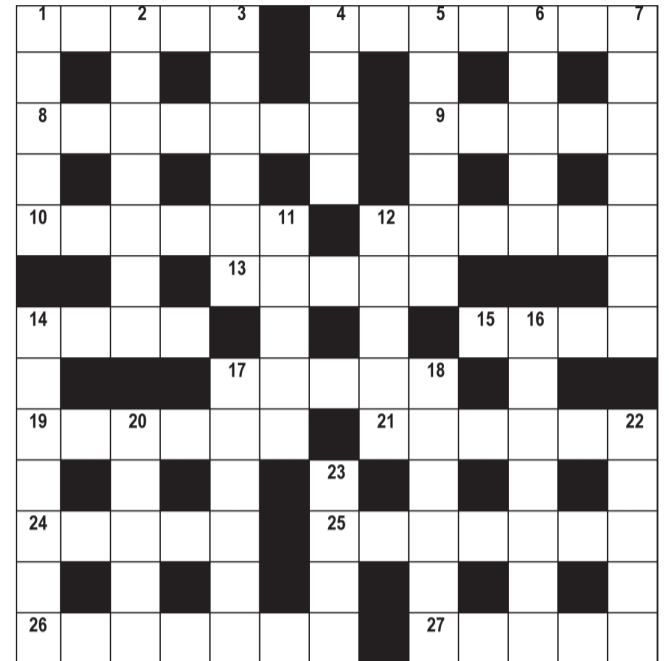
Представники хмарочоса заявили, що Джаред Лето став першою людиною в історії, яка законно підкорила Емпайр-Стейт-Білдінг. У 1994 році на будівлю також підіймався Ален Робер, але зробив це несанкціоновано.

«Це неймовірно. Дивитися, як сходить сонце над містом, що так багато для мене означає. Нью-Йорк завжди символізував місце,

куди вирушаєте, щоб здійснити свої мрії. У дитинстві я хотів бути артистом, а Нью-Йорк якраз і був тим місцем. Емпайр-Стейт-Білдінг завжди був для мене таким символом», — зазначив співак.

Емпайр-Стейт-Білдінг (англ. Empire State Building) — найвідоміша висотна будівля у світі. Сорочок років тому це був найвищий хмарочос, а тепер, втративши свою першість, ця будівля уособлює міць та славу Нью-Йорка.

Знаменита висотка має 102 поверхи й була зведена у 1931 році. Її назву можна перекласти як «Будівля Імперського Штату». З будівлі відкривається одна з найкрасивіших панорам міста, а в ясну погоду можна побачити об'єкти на відстані до 100 км і більше, зокрема чотири сусідні штати: Нью-Джерсі, Коннектикут, Вермонт та Пенсильванію. ■

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №46

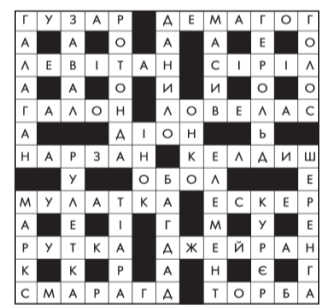
По горизонталі:

1. Тонкий світл із високим коміром, водоласка. **4.** Послідовний запис подій, літопис. **8.** Господарське приміщення для утримання домашніх тварин або зберігання сільськогосподарського реманенту. **9.** Щит Зевса або заступництво, покровительство. **10.** Урочистий супровід офіційної особи чи наречених. **12.** Десять днів. **13.** Віршована форма, з якої можна «сплести вінок». **14.** «Ой у полі ... копитами збите. Під білою березою козаченька вбито». (народна пісня). **15.** Захисна гума на колесі, яка прикриває камеру з повітрям. **17.** Тисяча кілограмів. **19.** Земельний наділ, який за Століпінською реформою виділявся селянинові, якщо той виходив з общини. **21.** Насильне приєднання Австрійської республіки до нацистської Німеччини у 1938 році. **24.** Португальський футбольний клуб. **25.** Генеральний писар Війська Запорозького, генеральний суддя, скараний на горло за донос Петру І на гетьмана Івана Мазепу. **26.** Дзеркало. **27.** Захворювання дихальних шляхів, ядуха.

По вертикалі:

1. Український народний бойовий танок. **2.** Шлюбний звичай, за яким удова могла одружитися лише з братом чоловіка. **3.** Оздоровча фізкультура, спрямована на покращення загального стану організму. **4.** Культурна споруда. **5.** Рослина, що росте біля водойм, якою раніше покривали будівлі. **6.** Іспанський острів, що входить до десятки найкращих пляжних курортів Іспанії. **7.** Застаріла назва сільськогосподарського реманенту. **11.** Пристрій для пересипання, пересування, переливання, зсипання, зливання чого-небудь. **12.** Футбольний клуб із Чернігова. **14.** Вид образотворчого мистецтва. **16.** Переворот через голову з опорою на руки в акробатиці, «колесо». **17.** Французьке місто-побратим Києва. **18.** Радянський фільм, у якому Іван Миколайчук зіграв поліція. **20.** Спортивні змагання, у яких сходяться команди з одного міста чи регіону. **22.** Пташка. **23.** Жінка в американських індіанців. ■

Кросворд №45 від 8 листопада

Наш партнер — Європейський фонд за демократію.

ПРИКОЛИ

— Господи, дай мені сили зробити уроки з дитиною! І при цьому залишитися люблячою матусею, культурною жінкою й адекватною сусідкою.

Ще ніколи популярна пісня «С добрим утром, тьотя Хая, вам посылка із Шанхая» не звучала так зловісно.

Вийшли з сином погуляти, він і каже:

— Яке небо сьогодні блакитне, як заставка Windows!

Директора однієї компанії запитали:

— Ви звільняєте цінних співробітників, хто ж залишиться у вас працювати?

— Безцінні співробітники!

Сьогодні ліг спати раніше — о 22:00. О першій ночі все ще не міг натішитися, що рано ліг спати.

ПОГОДА

16-17 листопада за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно, місцями опади. Вітер південно-західний, 1-2,1 м/сек. Температура вночі +5...+6, удень +8...+9. Післязавтра вночі +2...+3, удень +5...+6.

Миргород: хмарно, місцями опади. Уночі +3...+5, удень +7...+10.

Вінниця: хмарно, невеликий дощ. Уночі +4...+5, удень +8...+11.

Одеса: хмарно, місцями опади. Уночі +7...+9, удень +10...+12.

Курорти Карпат: хмарно, невеликий дощ.

Трускавець: уночі +1...+2, удень +5...+9.

Моршин: уночі +1...+2, удень +6...+8.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

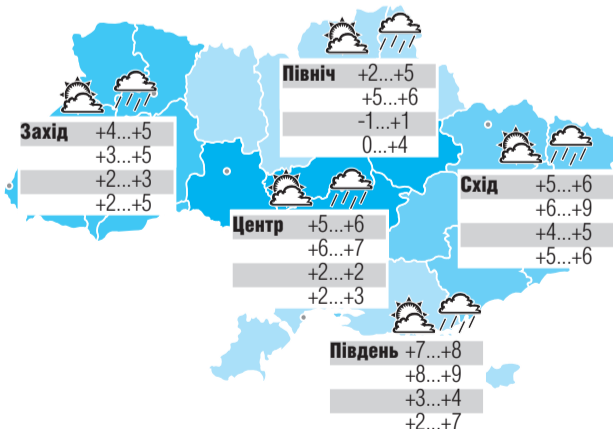
дощ

сніг

дощ, гроза

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03057, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009046 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 217 Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини Тираж 58168